

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, — Brassai-utca 10.

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 44. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. sevai 27.

1922. február 25. Szombat

Előfizetési árak

Romániában
Egész évre 320 lei
Félévre 170 lei
Negyedévre 90 lei
Egy hónapra 30 lei
Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken is 1 lei 50 bani

Csehszlovákiában
Egy hónapra 25 ck
Egy szám 1 ck

Jugoszláviában
Egy hónapra 20 dinár
Egy szám 1 dinár

Az erdélyi zsidó falu

Irtá: Ujvári Péter

Zsidó falut épített Palesztinában Erdély zsidósága. Ami a zsidó gondolatban a leglényegesebb, ami minden eddigi megtestesülése, azt köből formázza ki a zsidó energia. Nem kon-
kurrenális célszerűségekből, hanem a nép küldetésének megérzéséből
hajtja ki ösztönző erőt a zsidó épí-
tenikarás. Biná és bóne egy ágon
lett ikerfogalom a héber nyelvben,
mert érteni és építeni majd csak egyet
jelent. Az emberi értelem sok formá-
ban tudja kifejezni magát, de legki-
fejtetebb kifejezési lehetősége mégis
az építés. A zsidóságnak alkotni és
építeni kell, mert erre küldetett. A
magasrendűséget nem ingyen ajándék-
képpen osztja a gondviselés. Zálogot
ker érte és a zálog: a célhoz kötött
értelem a gondviselésből eloldhatat-
lan célkeresés. Az erdélyi zsidók a
zsidósáruk leglényegét igazolták, mi-
kor elhatározták, hogy ama zsidók
számára, akik innen haza mennek,
falut építtetnek. Megható vallásos
tradíciók szelleme muzsikál ilyen
közsimfóniában, amely a szent föld
szikláiról veri vissza a vízhangját. A
hazátlanság keserű fájdalma évszáz-
adok óta ebben oldódott fel. Házat
építeni az ősek földjén, szenteknek és
hazátlanoknak. Ennek a szavadnak
egyik legnagyobb zsidó mestere, a
magyarországi rabbi Plaut Feivel, mi-
kor azt kérdezték tőle, mit csinál,
mindig azt felelte: téglákat gyűjtök.
Aszkéta életet élt és minden fölösle-
ges pénzt kölcsönbe adta a szegé-
nyeknek. Ha akadt bolond, aki a
koloncra visszaadta, akkor ezt a pénzt
felberakta. Ez volt az ő építési alapja,
mert az volt a legfőbb vágya, hogy
Jeruzsálemben házat építtessen. Szé-
bet, tágasabbat, mint amilyenben ő
élt. Fejedelmi vendéget akart ebe-
ben elszállásolni, a Tórárt és olyano-
kat, akik a Tórárt ápolják. Hát ezért
élt ő roskatag kis kunyhóban és azért
módolta ki magának és tágasnak azt,
amelyet a szent földön szent emberek-
nek szánt. Akiket az erdélyi zsidó fa-
luba telepít majd a zsidó összetartás,
dolgozni fognak, ami a Tóra szelleme
szerint a zsidóság legistenibb kifeje-
zése. Az erdélyi zsidók zsidóul ese-
lekedtek, amikor elhatározták, hogy
ezt a falut felépítik.

Szép és őszinte ez az építőkaka-
rás, de valahogyan álomszerű. Több
felméység illenék hozzá, több anya-
giaság is. A lelkesedés, akármilyen
lévél teljes, mérsékeltség és téglá-
retőnek tulságosan légyes. A lelke-
sedés némán jön a világra és zen-
gését az áldozatkészségtől kapja.
Semmitse mond és semmitse jelent,
ha nem ösztönzi áldozásra az em-
bereket. Csak lelkesedésből igazán
nem lehet építeni. És csak szavalva
nem szabad. A zsidó szentély oltá-
rán, mikor építették, nem esendül-
hetett meg a kalapács. A kérdéses-
nek el kell némulni ilyen munkánál.
Adni kell, építeni kell és hallgatni.
De adni kell. Az építőknek kell ezt
leginkább. A ház: a szentély és az
asztal: az oltár és aki a házat az
isten és az ember törvényei szerint
ellátja: isten fölszentelt papja az.
A ház és az oltárépítés álljanak
egy törvény alatt. Valamelyik régi
írásban olvastam, hogy nagy tana-
kodás volt egyszer a törvénytevő
bölcsek között: kiknek kell legelső-
nek áldozni az új oltáron. Azoknak,
— mondta a legistenesebb — akik
az oltárt építették. De hiszen azok

— vitakozott az ellenpárt — eleget
áldoztak, mikor az oltárt felépítették.
Az idejüket és a munkájukat és a
lelkesedésüket adták. Ez nem elég,
döntött a törvénytudó. Az állatjuk
és a gyümölcsük zsengejével is ál-
dozzanak és legelsőben is ők ál-
dozzanak, hogy a népnek példát
adjanak.

Az erdélyi építőkre vár a legelső
áldozás. Leggyorsobban és legtöbbet
nekik kell adni. Várhatnak idegen
segítségét is, de az áldozat nagy
részét mégis csak a magukéból kell
adni. Annnyira zsidó érdek ennek a
falunak a felépítése, annyira hozzá-
tartozik az újáépítéshez, hogy tulnő
a lokális érdeken és egészen kétség-
telen, hogy Erdély határain kívül is
támogatásra számíthat. A cionista
világszervezet a legteljesebb megér-
téssel fogadta a szép tervet és a leg-
nagyobb önzetlenséggel szentesítette
azt meg. A tavalyi tárgyalások ered-
ménye gyanánt megengedte, hogy a
Nemzeti Alap ezidei jövedelme teljes
egészében az erdélyi zsidó falu épí-
tési akcióját illesse. Ennél többet
nem várhatunk, ennél többet kérni
se szabad. De se okos, se méltányos
se lenne, ha kötelességünk egy ré-
szét olyanokra hártanánk át, akik
nem erdélyiek. De miért is vételjük
el magunktól ezt az a gyönyörű
gondolatot, amely speciálisan a mi
gondolatunk. Egy erdélyi akcióból,
amely önmagában elragadóan szép,
de nem elég rugalmas, hogy a ha-
táron túlra lendüljön, miért csinál-
junk egy meszebbre áradó akciót?
A honkongi zsidó bizonyára nem
gubózza magát részvéten közömbös-
ségbe, mikor ilyen tervnek hívei
hozzá érkeznek. De a megleikésülés
nem arra fogja ösztönözni, hogy mel-
lénk álljon, hanem arra, hogy a pél-
dánkat kövesse. Hiszen egyszer majd
ők is fognak falut építeni a szent
földön. Vannak tervek, amelyek ön-
magukban grandiózusak, de csak ad-
dig, amíg azon a kis helyen marad-
nak, ahonnan kivirágoztak. Mihelyt
világakéiőt csinálnak belőlük, eltör-
pülnek, mert az emberiség érdeklő-
désének óriási foglalatjában elvesz-
nek.

Egy felejthetetlen zsidó szentről,
a Bal-Semről mesélik ezt az ezüst-
himes szimbolikát:

A Bal-Sem minden reggel az
erdőbe ment. Azt hitték, pihenni és
üdülni megy oda, de ő más miatt
tette.

— Én már imádkoztam — mondta
egyszer — de attól félek, nem elég
bensőségesen. Megyek és meghallgat-
om a természetet.

Ilyen istentiszteleti sétáján kala-
pács és szekereütések zavarták meg
egyszer. A hang után ment, hogy
meleglása, ki zavarja meg az eső
szolozmázását. Hát zsidókat talált,
nagyon szegény embereket, akik kuny-
hót építettek. Megáll és nézi a sür-
gés-forgást. Az emberek nehezen dol-
goztak, mert kevesen voltak. Mért
nem hívtatok segítséget? — kérdi az
építőktől. Hivtunk — mondja a leg-
öregebb — de nem jött senkise. A
Bal-Sem a fejét csóválta, hát az, hogy
lehet, hogy emberek megátalkodjanak,
mikor építéshez hívják őket. A sze-
gényekről érti, de a gazdagja segít-
hetett volna. Azt mondta neki: épen
a leggazdagabb utasította leg-
keményebben vissza a kérésüket. A
Bal-Sem a elhallgatott és csak nézte

bus szemmel a nehéz verejtékezést.
Egyszerre fölrezen elrűvűtségből és
az építőállványra ugrik. Ott pedig ki-
szakít a falból egy téglát, amelyet
épen akkor vakoltak oda és nagy
erővel elhajítja. Mit művelsz? — bos-
szankodtak az építők. — Nincs olyan
sok téglánk, hogy akár csak egyet is
elprédálhassunk belőlük. Tudom, vál-
laszolt a szent ember, de ezt az egyet
ki kellett szakítani a többi közül. Mert
erőll a tégláról elvégeztetett, majd
véljön ki a sorból és üsse agy...

gazdagot, aki megtagadta tőletek a
segítségét.

Minden házban van egy téglá,
amelyet ilyen végre szemelt ki a bün-
tető igazság. Vannak téglák, amelyek
gazdag kezekre várnak. Ha hiába
várnak ilyenekre, kilendülnek a fal-
ból és büntetnek. Az erdélyi zsidó
falu házaít már nem vigasztalhatja
még a Bal-Sem jós-szeme. Itt aztán
egyebet nem lehet tenni, csak azt,
hogy minden gazdag az építéshez
téglat adjon.

A dési zsinat Kimondották az egyházi hierarchiát

**A rabbinak vétőjoga van a hitközségben. Megju-
talmazzák a szakadárokat. Nőtlen ember nem
lehet hitközségi választó. A rabbi az iskola-
szák elnöke. Szétzüllesztik az erdélyi ortodoxiát**

Az Uj Kelet tudósítójától.

A gyűlés, melyről alábbi tudósítá-
sunk beszámol, az 1922 év február
21 és 22-ik napján zajlott le Désen.
Fontos és lényeges kérdéseket tudósítá-
sunk a dátum pontos megjelölése, mert
ennek az olvasó bizvást azt gondol-
hata, hogy az esemény nagyon, nagyon
régén történt — talán a középkorban.
A hozott határozatok valóban szinte
újraélesztették az ember alig hisz a
füleinek, amikor hallja, hogy 1922-ben,
a tömegvadások korszakában, amikor
a közélet minden megnyilvánulása a
minél szélesebb demokrácia felé halad,
amikor a zsidó öröket a nagy áldozat-
okra és erőfeszítésekre kell összegyűj-
teni, egy kis társaság kizárja a zsidó
élet legfontosabb fórumáról a zsidó
ifjúságot és megfosztja a jogtól és le-
hetőségtől, hogy a zsidó intézményért
a maga ideálizmussal és lelkesedésé-
vel dolgozhasson. Ez történt Désen. Az
ortodox iroda ugynevezett ötvenes bi-
zottság elhatározta, hogy az ortodox
szervezet alopaszabályaiban megfosztja
a nőtlen embereket az aktív és a pasz-
sziv választói jogtól.

De ez csak egy a sok közül. A
gyűlés számos más határozatot hozott,
amelyek nemesak hogy szöges
ellentétben vannak a korszellemmel,
hanem megcsufolják a zsidóság szel-
lemét is. Nem lep meg bennünket az
ugynevezett ortodox szervezet újabb
megnyilatkozása. Mi már megindulása
percében megmondottuk a véleményün-
ket erről a szervezetről. Megmondottuk,
hogy ez a szervezet nem képviseli az
erdélyi ortodox zsidóság tömegeit. Nem
egyéb egynehány szélsőséges chászid
rabbi legszűkebb testőrségénél, amely
utját akarja állni minden egészséges
fejlődésnek és életrevaló megnyilatko-
zásnak a zsidóságon belül.

Megmondottuk, hogy ez az ortodox
szervezet, amely azt állítja magáról,
hogy nem politikai, tulajdonképpen né-
hány tulkonzervatív, az új zsidóság
céljait megérteni nem tudó ember tö-
mörülése a diadalmasan és feltartha-
tatlannul előrenyomuló nemzeti gondolat
ellen. A gyűlés szellemére jellemző,
hogy a nagyváradi rabbinak, akinek
konzervatívizmusa egész Erdélyben jól
ismert, ebben a társaságban a progresszív
ellenzék szerepét kellett vállalnia. A
dési gyűlésről egyébként a következő
tudósításunk számol be:

Az ötvenes bizottság gyűlése meg-
lehető részvétlenség mellett folyt
le. A bizottság ötvenes tagjai közül
alig husz jelent meg. A jelenvolt tíz
és néhány rabbi közül alig volt há-
rom-négy áskénáz felfogású, a többiek

kivétel nélkül tulzó chá zsidók. A vi-
lági delegátusok abszolút kisebbség-
ben voltak, úgy hogy a liberálisabb
felfogást valló és Erdély legnagyobb
hitközségeit képviselő rabbiakkal együtt
minden protestálás ellenére is le-
szavazták őket. Az alig husz tagból
álló összejövetel egyszerűen az er-
délyi ortodoxia megtestesítőjének
proklamálta magát. Hiába mutat-
ták rá a nagyváradi világi delegátusok,
hogy ez az egész gyűlés paródia,
mert az erdélyi ortodoxia nincs itt
képviseelve, hiába javasolta az egyik
dési delegátus, hogy a szervezeti javas-
latokat küldjék meg az összes hitköz-
ségeknek, haszlatlan mutatott rá az
egyébként chászid felfogású és anti-
cionista marosújvári rabbi is, hogy
„man darf die balebattim nicht diskredi-
tieren“, meddő volt a jőzanabb elemek
minden tiltakozása. A stereotip válasz
volt: „also wir werden abstimmen“. És
erre csakugyan szavaztak.

Szakadjanak a hitközségek

A kétnapos gyűlést Ullmann
besztercei főrabbi, az ortodox központi
iroda elnöke vezette. A gyűlés tárgya
a szervezeti szabályzatok megvita-
tása volt. Heves jelenetek voltak a
hatodik szakasz tárgyalásánál, amely
kimondja, hogy egy városban több
ort. hitközség alapítása a központi
iroda által delegált Beth-din hozzá-
járulásával lehetővé válik s ugyan-
csak ez a bíróság állapítja meg, hogy
az új hitközséget az anyahitközség
vagyonából milyen rész fogja meg-
illetni. Ez a pont a legsúlyosabb
megcsufolása annak a tradícionális
politikanak, amelyet a magyarországi
ortodox zsidóság ötven éven kereszt-
től folytatott a maga egységének
megvédésére. Hogy mennyire nem
az ortoxia érdekeit tartják szemelőtt,
ebből a pontból tűnik ki legbeszé-
desebben. Mert egészen fölösleges
mondanunk, hogy ezzel a ponttal
akarják szétzülleszteni és anyagi erő-
forrásaitól megfosztani azokat a
nagy hitközségeket, mint pél-
dálul Kolozsvár és Nagyvárad,
amelyekben a zsidó nemzeti gondo-
lat győzött.

Az ifjúság halgasson

Altalában az egész kétnapos ta-
nácskozás lefolyása alatt, ha nem is
mindig kifejezetten, de a szavak és a
határozatok mögött egyetlen gondolat
lappangott: küzdeni a cionizmus és
a Palesztina-mozgalom ellen. Ra-
gyogó bizonyítéka ennek az a hatá-
rozat, amelyet a hitközségi tagságról
hoztak. A jó urak tapasztalták, hogy

jól és szépen ren-
Helyes dolog, hogy
azokat, akiket meg-
ggyel és a teremtés is-
em vagy igazságos, ha
ember-állatok meg-
at, akiben lélek lako-
li újból behizelegte
rhez:
— szólt — azért
és ember. Előtte a
ó és nem nyújtja ki
fejéhez kapott mind
jd Cseidelhez for-
a magábaesett: szer-
kilenevenkilenehez,
Vajjon a Chlira
ndja, hogy mi az és
drága költő és író
ar ön saját szemével
leest?
ur sem hallgathatta.
em Csájdelit! Külön-
hogy Csájdéli, ahogy
ény ember. Egnél
van. Csájdéli gaz-
virr.
ely gazdagot és elő-
emélyben. Bronzen-
a. A szó nagy ha-
hirtelen kikapta fo-
art és nyugtalanul
a szerzőre, hól a
rtajuk.)
nek
bban
lt nagy-
dése
bergi, diszmi,
zcla és írőze-
toilet-szappan,
tükör, kefe,
akat és egyéb
z tartozó árucik-
adás nagyban!
Testvérek
—Marosvásárhely
on 200. 1820
let
vételre keresünk
Fivérek
Telefon 4—71.
zés eladó.
tekinthető Kis-u.
sz. Ertekezhetni
k-nél
4—71.
aggancsot, husolást
mindennemű timár-
sabb napárban vásárol
1310
gyár Rt. Cluj
vásárolni csak a
iner Testvérek
gros és endetail
uraktárban lehet
Cluj.
(Wesselényi-u.)
benben egyik leg-
asabb helyen levő
gyszertár épület-
om háromszorosa
yütt ötmillió ko-
ni Legyel Ferenc-
Tímár-u. 13.

az ifuság az, amely a legfogékonyabb az új zsidó célok, az új zsidó küzdelmek iránt. Ezt az ifuságot tehát meg kell fosztani a jogtól, hogy beszélhessen az ő játékaiba. Kimondták tehát, nőlen embernek sem aktív, sem passzív választójoga nincs a hitközségben. Az a néhány ember, aki a gyűlésen jelen volt, természetesen megszavazta ezt a retrográd és valóban középkorba illő határozatot is.

Nem lehet kétséges, hogy az erdélyi ortodox zsidóság a maga nagy tömegeiben a leghatározottabban vissza fogja utasítani ezeket a határozatokat.

Freund nagyváradi delegátus előterjesztette a pénzügyi jelentést. Eszerint az erdélyi ortodoxia a legnagyobb részvételest mutatta a központtal szemben. Az iroda deficitje az elmúlt év szeptember haváig százezer lei, ez év február elsejéig újabb ötvenötezer lei. Javasolta, hogy az iroda ideiglenes kölcsönt vegyen fel a balebatimoktól. Mezey, nagyváradi delegátus rámutatott a pénzügyi program hiányosságaira és kifejtette, hogy a központ és a zsidó tömegek között nincsen meg az összhang, mert ez teljesen autokrata módon jár el (az elnök itt figyelmeztette a szónokot, hogy ne igazgasson a központ ellen).

Ugyancsak a pénzügyi javaslat tárgyalásánál szólalt fel egy Blau nevű delegátus és javasolta, hogy a gyűlés tiltakozzék a zsidó néppárt ellen. A gyűlés azonban jónak látta az indítvány fölött napirendre térni. Hosszas vita volt a szombat megőrzése körül. A gyűlés Glasner Akiba kolozsvári főrabbi indítványát fogadta el, amely szerint nincsen passzív választójog az azoknak, akik a szombati tilalmat nyilvánosan megszegik. A kulturális tárgyalásánál ugyancsak Glasner főrabbi javasolja, hogy a hitközségek igyekezzenek a saját hatáskörükben és befolyásuk alatt az alsóbbfokú oktatást megvalósítani.

Paneth marosújvári főrabbi figyelmeztet arra, hogy a hozandó szervezeti szabályok számoljanak a való élettel és a reális lehetőségekkel.

A gyűlés második napján elhatározták, hogy

a rabbi az iskolaszék elnöke.

A javaslatnak természetesen éles ellenzője volt, mert a józanabb tagok nyomban látták, mennyire összeférhetetlen, hogy az ortodox rabbi, aki minden világi oktatásnak elvi ellensége, ezzel az elfoglaltsággal álljon az iskola élén. A gyűlés azután leszögezte, hogy

ellene van minden kulturprogramnak

és ezen a téren a legminimálisabb engedményekre sem hajlandó, ha már van iskola, úgy ennek csakis a rabbi lehet az elnöke. Felvetődött

a zsidó anyakönyvek

bevezetésének érdekes és helyes gondolata. A gyakorlati nehézségek miatt, azonban konkrét határozatot nem hozhattak az ügyben.

A gyűlés kimondta, hogy az úgynevezett „Landesrepresentation” világi delegátusait a rabbik és a világiak együttesen, a rabbidelegátusokat azonban csak a rabbik választják. Általában a határozatok nagy többsége megteremtí

a zsidó egyházi hierarchiát,

amely zsidó életben eddig teljesen ismeretlen volt, sőt amely ellen a zsidóság nagyjait mindig élesen harcoltak. Az ortodox szervezeti szabályzat a rabbinak olyan jogokat biztosít, amely eddig csakis a hitközségi tagok egyetemét illette meg. A hitközség ugyszólván semmit sem tehet, ha a rabbi azt nem akarja. A szabályzat vétőjogot ad a rabbinak arra az esetre, ha a hitközség meg akarja változtatni alapszabályát, vagy új alapszabályt készíti. Ilyen esetben a rabbi előzetes írásbeli jóváhagyása szükséges. Ez a javaslat óriási konsternációt keltett a higgadtabb résztvevők között.

Frankl szatmári delegátus magából kikelve foglalt állást ellene.

Paneth marosújvári rabbi szerint a javaslat sérti a balebatimok tekintélyét „man darf die balebatim nicht diskreditieren”.

Paneth dési rabbi szintén ellene szól.

Rosenzweig delegátus szerint a javaslat egyszerű guzsbakötése a hitközségnek.

Az egyik delegátus felállt és megkérdi, hogy tulajdonképpen mire való az egész alapszabály? Mondják ki egyszerűen, hogy a rabbi a legfőbb törvény a hitközségben.

Egész természetes, hogy a felszólalások ellenére is megszavazta a gyűlés a rabbi vétőjogát.

Ezt az alapszabályt akarják a zsidó rabbik elfogadtatni a kormányval. A jövő héten már vizsik is

Bratianu Kolozsváron tárgyal Maniuval

Az Uj Kelet tudósítójától

A választási küzdelmet az urnák előtt kétségkívül a parasztság nagy tömegei fogják eldönteni. A földműves nép körében a parasztpárt pártalan népszerűségnek örvend. Belátják ezt a liberális párt körében is és biztosra veszik, hogy a parasztpárt hatalmas megerősödve kerül ki a küzdelemből.

Az a határtalan lelkesedés, amely Mihalache, Lupu és Stere pártja iránt megnyilvánul — mondotta a liberális klubban egy volt miniszter — nem személyeknek szól, hanem a párt programjának.

A parasztpárt programjába felvett elvek és célok hatalmas erővel vonzák a falu népét

és a pártvezetőség megfelelő programjával dolgozik. Ezért a pártért jobban lelkesednek, mint annakidején Averescuék. Az a lelkesedés azonban csak a marasestii győző népszerűségnek szól. A parasztpárt népszerűsége nem fog le hanyatlni és ha ma csak mint nagy ellenzéki párt kerül a parlamentbe, számíthatunk rá, hogy a következő választásokon a caranisták már a többséget fogják alkotni.

Bratianuék a választási harcoktól eltekintve is mindent elkövetnek, hogy állásukat a parlamentben megerősítsék. A királyi következetes és föltétlenül ragaszkodik a nemzeti párt bevonásához az ország kormányzásába. A két párt között folyó tárgyalásokról már több napja suttognak politikai körökben, míg ma kiderült, a liberális párt központi vezetősége határozott utasítást adott az erdélyi szervezetek vezetőinek, hogy a meg egyezés ügyében haladéktalanul lépjenek érintkezésbe Maniuval.

A törött lábbal betegnek fekvő Maniu Gyulát klinikai betegszobájában tegnap meglátogatták Baneseu professzor és Pordea doktor, a kolozsvári liberálisok vezetői. A liberális vezetők a kormány részvétét tolmácsolták a beteg pártvezérnek és hosszasan elbeszélgettek Maniuval, aki betegesen is tovább intézi a nemzeti párt választási küzdelmét. A beszélgetés során Baneseu ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy talán mégis lehetséges lesz a liberális párt és a nemzeti párt között az együttműködés.

Ertesülésünk szerint

A kormány felhatalmazta Baneseut, tegyen újabb javaslatot a nemzeti pártnak.

Az újabb javaslat a kormány részéről több lényeges engedményt tartalmaz. A kormány kolozsvári exponensei természetesen igyekeznek eloszlalni azt a föltevést, mintha az újabb javaslat a gyengeség jele volna. Arra hivatkoznak, hogy a két jelentős párt együttműködése az ország igazi konszolidációját jelenti, amelyért a kormány minden áldozatra képes.

Bukarestbe, ahol állítólag Schorr rabbinak felragyogott a napja, „Schorr kenn alles darach fieren” — mondogatják kezüket dörzsölve. Bratianu puszipajtása. Egészen nyugodtak benne, hogy az alapszabályokat jóváhagyják. Lehetséges. Bár mi kételkedünk benne. Am jóváhagyhatja ezeket az alapszabályokat ezer kormány, nem fogja jóváhagyni azt az erdélyi ortodox zsidóság, amelyet ezek az alapszabályok lealacsonyítanak és megfosztanak a legelemibb jogoktól. Most talán végre elérkezik az ideje annak, hogy az erdélyi ortodoxia igaz vezetői, a tömegek igazi képviselői felocsúdnak eddigi passzív tétlenségükből és odaállanak a fórumra, hogy megmutassák: mit is akar tulajdonképpen az erdélyi ortodox zsidóság. Ha ez megtörténik, akkor nem mulott el a dési gyűlés minden jóhatás nélkül.

Dr. Harsányi Jenő

A „Dimineata” jelentése szerint Bratianu Jonel miniszterelnök, Voitoianu belügyminiszter és Constantinescu földművelésügyi miniszter szombaton este Erdélybe utaznak kortes utra. A miniszterelnök több napot fog tölteni Kolozsváron, amely alkalommal, mint hírlők, személyesen is felkeresi Maniut. Bratianu konkrét javaslatokkal jön a nemzeti párthoz és bizonyára újból felajánl több tarcát az erdélyi politikusok részére. A kormány átszervezése minden körülmények között meg fog történni.

Hoek János

a zsidóság hivatásáról

Az Uj Kelet tudósítójától

A magyar demokráciának egyik leg-tiszteletreméltóbb egyénisége, Hoek János, aki tudvalevőleg katolikus pap, a „Bécsi Magyar Ujság” legutóbbi számában rendkívül figyelemreméltó cikket írt a zsidóság hivatásáról. Alább közöljük a cikk néhány érdekesebb részletét:

Mi a zsidóság útja? Mi a végzete az egyetemés emberi civilizáció munkakörében? A faji kiválasztottság okait és céljait firkészi, amely nemcsak a zsidóság hagyományában átöröklött sovinizmus, hanem a kereszténység evangéliumaiban is elismert és nyíltan hangsúlyozott tétel: — Szövetséget kötök veled és maradékaiddal, akiket magamnak kiválasztottalak. Ti lesztek az én népem és én leszek a ti istenetek.

Kétségtelen, hogy a zsidóság kérdésében van valami rejtélyes és megérthetetlen mélység, amely minden gondolkodó embert megdöbbsent, mivel hogy az értelem egyszerű mérőőnjával nem tud a fenékgig jutni. Valami esodás misztikummal van átszőve ennek a népnek az egész történelme, amely egyedül áll minden más népek között, mint a hegylancok mögött kiemelkedő magányos csues, amelynek hűfédte tetejét ködös homály takarja. Belevész a fellegekbe és elhiszük róla, hogy az ég-gegel érintkezik.

Örök esoda, hogy egy nép a láthatatlan Isten eszményével annyira át van itatva, hogy élő uralmát állandósítja maga fölött. Királyának tekintti, aki évezredek alatt vezet és irányítja őt és bár sohasem látja, „mert hatalmas és elrejtett Isten ő”, de azért a nemzet benne él és egyedül őt tekintti urnának és törvényhozójának.

A kiválasztottságra épít föl még az Isten is az emberi haladás folytonosságának törvényét és kijelenti, hogy a népek reménye és várakozása Abraham házából és Jákob törzsökéből fog egykor kisarjadzani. Ez lesz majd a Messiás, akinek világosságában fognak járni a nemzetek és akinek békesége örök országolása visszahozza majd a földre az elvesztett paradicsomot, vagyis a népek vallási hagyományában élő aranykort: az aurea aetas-t. Ez lesz a próféták szerint az az idő, midőn a Dávid családjából származó örök király

fog uralkodni az egész emberiségen aki hivatik a „békeség fejedelmének”. Ekkor fogják a béke és a szeretet a földön megcsókolni egymást, mert minden durvaság és erőszak — amely a pokol hatalma — megtörik és a farkas a bárányal fog együtt legelni békeségben.

Pacifista program, amelyben már esirájában benne van az egyetemes testvériség, a humanizmus és a faji szenvedkedés helyett az internacionálé.

Kell, hogy a zsidóságnak missziója legyen, mert megérthetetlen titok volna évezredek szenvedéseiknek fanatikus elűzése; a vértanúságnak büszke hordozása. A kereszténység is csak úgy tudott gyökereket verni az évszázados üldözés vízvataraiiban, hogy alapítóját kezdve minden igehirdetője az ő zsidó vérével peesétele meg megingathatlan hiterejét az első századok keresztifáin, máglyatűzében, kínzókamaráiban és a cirkuszok vértől ázott tócsáiban.

Ma is rejtély minden historikus szemében, hogy egy hazátlan népfaj, amely sokszor családi elszigeteltségében évszázadokig állott oly magányosan a különböző népfajok hullámverésében, mint a tengerben a szétszórt szikladarabok, hogyan volt képes faji tisztaságát a beolvadás ellen évezredekig megvédeni? Nincs ehhez hasonló példa a világtörténelemben.

Evezredek multjuknak gerince mindig az egységes Isten-eszme volt és összes küzdelmeik eme tengely körül fordultak meg. Ósatyjuknak, Jákobnak álma vált valósággá bennük. Ez is, mikor bátyjának, Ezsauak gyűlölete elől menekült, utközben lepihent és egy kő lett a vánkosa. Álmodt látott. Egbenyuló lajtorját, amelyen angyalok jártak le és föl. Tetején pedig az Isten. A látható és láthatatlan világ szimbólikus kapcsolódása, amelyben a reincarnáció — újjászületés — gondolata csillan föl. Az álom után pedig egy angyallal bírózott hajnalig, akinek érintésére esipőjének izma megbébnült. Ez monodta neki: — A te néved ezentul Izrael lesz, amely annyit jelent: Istennel küzdő.

Valóban a zsidóság állandóan az Isten-eszmével bírkózott. Ma is a messiaszi kérdés választja el a keresztény civilizációtól s ezért szenvednek kínokat, meggyalázást, jogfosztást és kiközösítést. Pedig ott látjuk kezük nyomát a keresztény kultúra kiépítésében — nemcsak mint uttóró apostolokat, hanem mint tudósokat, bölcsészeket, humanistákat és művészeleket is.

En a zsidóság faji hivatását narkótitikus hatószerekhez hasonlítom. Izgat és erjeszt. A mult túlélt formáit bomlasztja és új alakban kelti életre az elhomályosított régi igazságokat. A mesebeli Főnix-madár folytonos megújodása ez, amelynek csak a külső alakja pusztul el, hogy életképes új alakban ismét föltámadhasson.

Central Buffet

Színház után

1314

az elite közönség találkozó helge

Cluj-Kolozsvári Chevra Kadisa Szentegylet

2-1922. ss.

Hirdetmény

A Cluj-Kolozsvári Izraelita Hitközség kebelében szervezett Chevra Kadisa Szentegylet f. évi március hó 1-től 7-ig tagfelvételt tart a Calea Reg. Ferdinand 52. szám alatti iskolaképületben, naponta d. u. 3-5 óráig. A felvételi tagok felavatása márc. 7-én d. u. 5 órakor istentisztelettel kapcsolatos ünnepély keretében fog megtörténni.

3409-1.

Előjáróság

Világos és Galsa egyesült izr. főokhithközség elnökségétől.

Pályázat

Hitközségünknel metsző-kántori állás mielőbb betöltendő.

Pályázó 40 éven aluli legyen. Fizetése évi 600 lei, szabad lakás s korthasználat, egész szechita és a szokásos mellékjövödelem. Megfelelő okmányokkal felszerelt pályázatok Sonnenschein Eliás kerületi főrabbi urhoz Pankotára címzendők. Utazási költséget csak a meghívottak térítünk meg.

Világos-Siria (Arad m.), 1922 febr. 19.

Elnökség

Az e...
hál kör...
el a leg...
kormozó...
nagyobb...
kifosztó...
vették...
katonai...
apparát...
de erdei...
vakmerő...
tatta ő...
kezeihez...
tagjai k...
lozsvári...
vonta ő...
Regg...
meg a t...
elnök...
védelme...
képvise...
nak, esu...
ralt gon...
lasztja...
Fodor...
Sztanci...
Flora...
Petru...

Felvé...
Nicolan...
olvassa...
1920 dec...
vádolt b...
tanyákat...
kat meg...
ami a k...
január...
földbirt...
ahonnan...
és ruhák...
óráig tar...
tettek m...
mulva r...
tanya t...
rencnél...
nem szor...
mert min...

A kih...
mindent...
feküdt a...
esapathoz...
alibit aka...
hallgattál...
Wagner...
birtokos...
felteszi a...
Ki...
Wagne...
kül rámut...
Stanci...
Ho...
Wagne...
Az...
mellem...
pedig a s...
A...
Ne...
nülög ért...

A kat...
elmondja...
lén feles...
hogy val...
meg azt...
Kinézett a...
a kormos...
kiközö...
azzal áll...
nak. A fel...
mert még...
korábbi r...
próbáló t...
radtak a...
Igy t...
lők teljes...
hattak.

A kö...
Ferenc v...
rűli embe...
ság elé...
— Mo...
Komor...
rése van...
— Eng...
először be...
Megeng...
megy az e...
áll előtte...
— Mag...
— Ige...
kétlenül...

Kormosarcu rablóbanda garázdálkodásai Székelyhíd környékén. A hadbíróóság tárgyalása. Amikor a károsult vallat

Az elmúlt év folyamán Székelyhíd környékén egymásután követték el a legvakmerőbb rablásokat. Bekormozott arcu banda be a nagyobb tanyákat és miután teljesen kifosztották, tulajdonosaikat összeverték, elillantak. A csendőrségek, katonai nyomozók a legteljesebb apparátussal kutattak a rablók után, de eredménytelenül. Végül is egy vakmerőségben páratlan rablás juttatta őket az igazságszolgáltatás kezébe. A veszedelmes rablóbanda tagjai katonák voltak és így a kolozsvári hatodik hadtest hadbíróósága vonta őket felelősségre.

Rögtön kilenc órákor nyitotta meg a tárgyalást Radulescu ezredes úrnak. A vádat Nicolau százados, a védelmet pedig dr. Barbu főhadnagy képviselte. A vádlottak heten vannak, csupa Lombroso-típus, degenerált gonosztevő arc. Egy ketrec választja el őket a tárgyalóteremtől. Fodor György, Lingurar, Nikolai, Stancu Teodor, Bot Nikolai, Căucei Flore, Indriș Dumitri és Baci Petru.

Felvezik a nacionalékat és utána Nicolau főhadnagy királyi biztos felolvassa a vádiratot. A vádirat szerint 1920 decemberétől kezdődően a hét vádlott bekormozott arcával járta be a tanyákat, a megrémült tulajdonosokat megverték és azután mindent ami a kezükbe akadt, elvittek. Így, január tizenötödikén Wagner Agoston földbírtokos tanyájára törtek be, ahonnan a összes pénzt, ékszereket és ruhákat elrabolták, miután egy óráig tartó lövöldözéssel halálra rémítették minden embert. Néhány hét múlva megismételték a betörést a tanya tőzomszédjában, Komoróczy Ferencnél, ahol azonban ténykedésük nem szorított puszta a lopásra, mert mindenkit nyomorékká vertek.

A kihallgatás során a katonák mindent tagadtak. Egyik kórházban fektült a kérdéses napon, a másik a csapathoz volt beosztva. Mindegyik alibit akart bizonyítani. Azután kihallgatták a károsultakat. Először Wagner Agostont. Középkorú földbírtokos. Nagyon ideges. Az elnök felteszi a kérdést.

— Kit ismer a vádlottak közül?
Wagner körülnéz és habozás nélkül rámutat három katonára. Lingurar, Stancu és Baci.

— Honnan ismeri őket?
Wagner idegesen felnevet.

— Az egyik szuronyt szegzett a mellének, a másik vert, a harmadik pedig a szekrényeket törte fel.
— A többieket nem ismeri?
— Nem. Azok kint álltak. Valószínűleg őrt álltak.

A katonák megint tagadnak. Aztán elmondja Wagner, hogy a betörés éjjelen feleségre figyelmeztette a zajra, hogy valaki jár az udvaron. Akkor még azt hitték, hogy csak egy ember. Kinézett az ablakon és amikor meglátta a kormosarcu bandát, magához vette kiköszörült kardját és egy kést, hogy azzal álljon ellent a rablók támadásának. A felesége azonban nem engedte, mert még élénk emlékezetében voltak a korábbi rablások, amikor az ellentállni próbáló tulajdonosok vértócsában maradtak a küzdő téren.

Igy történt azután, hogy a rablók teljesen szabadon garázdálkodhattak.

A következő károsult Komoróczy Ferenc volt. Ősz hajú, hatvan év körüli ember. Két bottal sántít a bíróság elé.

— Mondja el a betörés részleteit.
Komoróczy ekkor furcsa kéreése van.

— Engedje meg a bíróság, hogy először beszélgessek a vádlottakkal.
Megengedik. Komoróczy ekkor odamegy az egyik katonához. Egy darabig áll előtte aztán megkapja az arcát.

— Maga itten kormos volt?
— Igen — mondja a katoná önkéntelenül, mert a kérdés olyan hirte-

len jött, hogy nem volt ideje a tagadásra gondolni sem.

Wagner diadalmasan néz a bíróságra. Aztán tovább kérdez.

— Maga húzta le az ujjamról a gyűrűt?
A katoná már természetesen mindent tagad. Aztán az elnök teszi fel a kérdést:

— Melyik katonára emlékszik?
— Az arcára egyiknek sem. A szemére mindnek. Ilyen sötét szemeket azelőtt, sem azóta nem láttam.

— Mondja el a betörés részleteit.
— Január 27-én éjjel ez a két katoná bejött a tanya udvarára azzal a kifogással, hogy csendőrök és boisevistákat keresnek. Ilyen címen a tanyán található összes eszéldekot is bezárták a szobáikba. Azután három megfogtak, puskatussal úgy megverték, hogy ma is nyomorék vagyok. Hogy azután mi történt, azt csak onnan tudom, hogy az egész lakás fel volt fordulva, min-

dent elloptak. De ez a betörés volt a vesztiük, mert néhány óra múlva a csendőrök elfogták őket. A eszéldek mondták el, hogy szekerekkel álltak meg az udvaron és abba rakták be a zsákmányt. Közben azonban olyan örült lövöldözést műveltek, hogy a falubeli esendőrség figyelmes lett és így fogták azután el.

— Mást nem tud?
— Azt tudom még, hogy a lányom, aki a szobája ablakából rémulva nézte a pusztítást, mikor észrevették a rablók, menekülni akart. Kiugrott az ablakon és a eszéldeházak felé futott. Valamelyik katoná utána lött, de nem talált. Csúpan az ijedségtől elvesztette az eszméletét és hetekig élet-halál között lebegett.

Azután a kihallgatott tanúk az apróbb részletkérdésekre adtak felvilágosítást, majd a vád- és védőbeszéd következett, mire a bíróság ítélethozatalra vonult vissza.

Az ítéletet délelőtt hirdetik ki.

Franciaország a kisantanttal defenzív szövetséget kötött

Kemal pasa feltételei. A génuai konferenciát elhalasztották. A népszövetség és a ruthén autonómia

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Párisból jelentik: Francia lapok szerint Benes és Poincaré tárgyalásainak során a kisantant és Franciaország között defenzív szövetség jött létre. A Havas-ügynökség ezt a hírt megcáfolja.

A „Le Temps” közli a francia feltételeket, amelyeket a génuai konferenciá elé terjesztenek. Eszerint: a békeszerződések és a garanciákra vonatkozó egyezmények elfogadása, az orosz államadósságok elismerése Oroszország részéről, a franciák feltételei. A francia delegáció követelni fogja, hogy abban az esetben

ha a szovjetkormány nem hajlandó az állami adósságokat elismerni, ne ismerjék el a szovjetkormányt.

A génuai konferenciát különben, mint előre gyanítottuk, az olasz kormányválság miatt nem lehet megtartani március 8-án. Ma érkezett római távirat arról számol be, hogy a még mindig elintézetlen válságra való tekintettel a kormány elhatározta, hogy a génuai konferenciát egy később megjelölt időpontra elhalasztja. A kormány elhatározását a külügyminiszter utján közölte a konferenciára meghívott államok kormányaival.

Az olasz válság egyre súlyosabb feladatnak bizonyul. A király ma kihallgatáson fogadta Pactat és megbizta a kormányalakítással.

Pacta a megbízást nem vállalta és a királynak erre a célra Giolittit ajánlotta.

Londoni távirat szerint a „Morning Post” mai száma közli az angolai kormány békefeltételeit, amelyeket delegátusai utján a francia kormány elé terjesztett. Eszerint következők:

Kel-Trácia visszaadását, Szíria és Anatólia kiürítését, autonómiát Nyugat-Trácia részére, a Dardanelláknak a szövetséges csapatoktól való kiürítését és végül az összes, a kemalista-kormány által küldött szerződések elismerését.

Érdekes és jellemző a népszövetség állásfoglalása a ruthének beadványa dolgában.

Mint a prágai sajtóiroda közli, a népszövetség titkársága a következő kommunikét tette közzé: A kisebbségi klauzula szabályzata értelmében a népszövetségi tanács elnöke Huysmans és két tanács tag nevezetesen Imperiali és Ishii, vizsgálat alá vették

a ruthének ama kérvényét, amelyben autonómiát követelnek.

A népszövetség annak a reményének ad kifejezést, hogy a Cseh-szlovák köztársaság megtalálja a módot arra, hogy a délkeleti ruthének részére az állam keretén belül megfelelő autonómiát biztosítson.

Bukarestben megegyeztek a kisantant génuai programja dolgában

Pasics nyilatkozata

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, február 23. Pasics jugoszláv miniszterelnök interjút adott a „Rador” szerkesztőjének.

— Azok a tárgyalások, melyeket most Bukarestben lefolytattak, — mondotta Pasics, — azzal az eredménnyel jártak, hogy teljes megegyezés jött létre a kisantant államai között a génuai konferenciá kérdésében. A kisantant Génuában egymást támogatva és együttesen fog eljárni Oroszország követeléseivel szemben. Arra a kérdésre, elmegy-e Génuába, a szerb miniszterelnök azt válaszolta, hogy ez még nem biztos. Valószínű, hogy a parlamenti események nem fogják lehetővé tenni az elmenetelt. A kisantant szakértői egyébként a jövő héten konferenciára fognak összeülni Belgrádban.

Az „Adeverul” közli, hogy a most lefolyt jugoszláv-román tárgyalások során nem volt szó a Bánátról, amelynek ügye így véglegesnek tekinthető. Ezzel az ügygel kapcsolatban Duca külügyminiszter a tárgyalások befejezése után Pasicsot figyelmeztette arra a jegyzőkönyvre,

amelyet a határmegállapító bizottságok a Bánátra vonatkozólag aláírtak és amelyből kitűnik, hogy csak egyetlen község hovatartozásá-gára nem történt döntés. Ezt egy döntőbíróiságra fogják bízni. Egyébként a határ teljesen meg van állapítva.

A bukaresti előzetes konferencián résztvett eszeshalozók és lengyel követek kormányaik jóváhagyását és felhatalmazását kérték, a felhatalmazás azonban a román kormány meghívására adandó válasszal együtt még nem érkezett meg. Politikai körökben azonban kétségtelennek tartják, hogy a két állam hozzájárul a bukaresti megállapodáshoz. Ha a hozzájárulás ma vagy holnap megérkezik, a tárgyalások eredményéről kommunikét fognak kiadni, amelyben a sajtó tájékoztatásul közölni fogják, hogy a kisantant államai Génuában együttesen fognak fellépni. Erre vonatkozó magatartásukat megállapították. A Génuában tárgyalandó kérdésekkel szakszempontból a március 5-én összeülő belgrádi konferenciá fog foglalkozni, amelyen az érdekelt

államok technikai szakértői fognak résztvenni. Ha a szakértői konferenciá esetleg nem is kezdődnek meg március 5-én, az elhalasztás legfeljebb pár napos lenne és azt feltétlenül megtartják.

Bukarest, február 24. Azt a német jelentést, mely szerint Olaszország, Bulgária és Görögország megállapodást létesítettek volna a génuai konferencián tanusítandó magatartásukra nézve, amely a kisantant állásfoglalását akarná ellensúlyozni, ezideig nem erősítették meg. (Rador.)

A kisantant és Magyarország

Páris, február 21. A „Journal des Debats” belgrádi értesülése szerint a kisantant közös programja, amivel a génuai konferenciá elé lép, a következő pontokból áll. 1. A szerződések sérthetetlenéget vonatkozó francia álláspont támogatása. 2. Közös front Magyarország esetleges területi követelése ellen. Ezzel összefüggően rendszabályok minden karlistavállalkozás ellen és Károly tartásdíja kérdésének végleges rendezése. 3. Közös szakvélemény az Oroszországgal való gazdasági összeköttetésről.

— A kolozsvári képviselőválasztások.

Holnap jelenik meg Utelea subprefektus, a kolozsmegyei központi választási bizottság elnökének a hirdetménye, mely a kolozsvári képviselő- és szenátorválasztásokra vonatkozó utasításokat tartalmaz. A kolozsvári választásokat dr. Dandea Emil városi tanácsos fogja lefolytatni és pedig március hatodikán és hetedikén a képviselőválasztásokat, kilencedikén és tízedikén a szenátorválasztásokat. Helyettese Varga Viktor, az elsőfokú parhatóság elnöke.

A hirdetmény szerint Kolozsvárt hat választási kerületbe osztották. Az első kerület lakosai a városháza tanácstermében fognak szavazni. Itt működik a városi központi szavazatszedő-bizottság, melynek elnöke dr. Dandea, tagjai pedig Varga Viktor, Giurgiu Traian és Costa Sabin. A második kerület választói a II. kerületi rendőrség Cimbabom-utca 19. számú helyiségében szavaznak. Az itteni szavazatszedő-bizottság elnöke Anton Domide tanár, tagjai pedig Andrei Pora helyettes-tanfelügyelő, Tamás Aurél és Horea Titu Anca. A harmadik kerületben a Mikes Kelemen-utca 17. számú kerületi rendőrség helyiségében működik a szavazatszedő-bizottság, melynek elnöke dr. Wilt György tanfelügyelő, tagjai Alexandru Andrașiu kerületi rendőrkapitány, Nicolae Ciocina és Octavian Boeriu. A negyedik kerület szavazatszedő-bizottsága, melynek elnöke dr. Buia János rendőrorvos, tagjai pedig Sabin Pasere, Muszka Gábor és Miku János, a Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 89 alatti IV. kerületi rendőrlaktanyában fog működni. A vármegyei háznál fognak szavazni az ötödik kerületbeli lakosok. Az itt működő bizottság elnöke dr. Căndrea Vazul gimnáziumi tanár, tagjai Măndea Antal bankigazgató, Retesian Simon és Oana Emil. A hatodik kerületben Monostor választói sorozták, akik a monostori elemi iskolában fognak az urna elé járulni. Az itt működő szavazatszedő-bizottság elnöke Porutiu Bazil igazgató, tagjai pedig Jahoda A. Károly, Stoica János és Alb Jakab.

A szenátorválasztást az első szavazókerületi bizottság tagja fogja a városháza tanács-termében lefolytatni.

A hirdetményből megállapítható nemcsak az, hogy a szavazatszedő-bizottságokban a nemzeti kisebbségek nem kaptak helyet, hanem hogy a bizottságok tagjainak túlnyomó része liberálispartí ember. Végül a hirdetmény értesíti a választókat arról is, hogy a képviselőjelölési listákat február 26-ig a szenátorjelöléseket pedig március elsejéig lehet csak beadni a városházán működő központi választási bizottsághoz.

Megalakult a magyar jogvédő iroda

Budapest, február 23. (Rador.) A választások tartására az ellenzék által tervezet jog- és szabadságvédő iroda ma délelőtt megalakult gróf Apponyi elnökletével. Az alakuló ülésen résztvett Ugron Gábor, Vázsonyi Vilmos, Palugyai, Sztényi, Rassay, Sándor Pál, Benedek és Szilágyi Lajos. Az értekezleten első-sorban, a szervezés kérdésével foglalkoztak és felkérték gróf Apponyt, hogy a megalakulást kiáltványban hozza a nép tudomására. Azután az ébredők legutóbbi kiáltványával és a pécsi eseményekkel foglalkoztak és elhatározták, hogy a belügyminiszterhez fordulnak jogorvoslásért. Az értekezlet végeztével Rassay vezetésével küldöttség kereste fel a belügyminisztert, akinek előadták panaszaikat.

Buffet
A társasági helye
Chevre Kadisa
reglyet

Előjárás
A társasági helye
Chevre Kadisa
reglyet

**eti Alap
ájának
utatis a**

g (1922 febr.
ományok foly-

- 100 — Lei
- 70 — "
- 187-63 "
- 140 — "
- 500 — "
- 350 — "
- 347-63 Lei

Nemzeti Alap
Kor: mult évi
apján hozzánk
lei. Részle-
ett számaiban.

ány
enő 40, Far-
ségéből (65).
70—

obással
gyűjthetünk

Samuel
Grünstein
Friedmann
Testvérek

Szervezet
Klein Márton
Dr. Weimann
Aron 20-20,
Simon 33-95,
déli Antalné
Grósz Ferenc
63, Neufeld
32, Stern-
Jakab 20,
Schlesinger
ernát 15-60,
tein Mór 16,
Gottesmann
Vilmos 43-76,
zweig Ernő
Karfunkel
gnác 29-30,
nberg Izsák
30, Gergely
szokol, dr.
zsef 21-50,
(1.757-63).
és Lebovics
ület tagjai:
Tilp 9-95,
70, Guth
1, Weinber-
Vilmos 21,
50, Grósz
as 30, dr.
ger és Fried-
20, Schwartz
ác 32, Holló
Altalanos
59, Braun
17, „Bata“
Sándor 21,
rdos Győző
nusz Simon
11 magyar
edelmi bank
9, Schiffer
lei, Fischer
12, Klein
dor 51 lei
s Emil 18,
r Hermann
5 (1.430).
1430—

ay
tern Vilmos
Kasztner
mos 10 lei
140—
vezetés
am: leány-
ával Munk
inné, Irom
dr. Pogány
—100 lei.
500—
a
a és Siegel-
eisz Mendel
350—
emzeti Alap
zi Irodája.

**Feleséget keres
három palesztinai
fiatalember**

Az Uj Kelet tudóstól

Az angol kormány most készítette a palesztinai zsidó nemzeti otthon alkotástervezetét. A két rokonnépnek, zsidónak és arabnak képviselői óvatos és a jövőre féltékeny szemmel vizsgálják az alkotástervezet. Lehet, hogy mielőtt életbe lépne, lesznek rajta kisebb-nagyobb változtatások. De bizonyos az, hogy már a mostani alkotmánytervezet is biztos bázisa a jövőendő, teljesen autonóm palesztinai zsidóországnak. Megnyugtató érzés ez a világ zsidóságának, de még jobban megnyugtató az a tét, hogy ugyanabban az időben, mikor a politikusok nagy körültekintéssel rakják le a zsidó nemzeti otthon alapjait, maga az élet sem marad tétlenül és apró, kedves és sokszor jelentéktelen látszó megnyilatkozásokban siet a fejlődés irányába. Egy ilyen távolról jött kedves és jelentéktelen megnyilatkozás ért szerkesztőségünkbe a mai napon. Levelet kaptunk greciszraelből. Petach-tikvai zsidó fiatal emberek, alighanem Erdélyből, vagy Magyarországból származók, szeretettel kérik a szerkesztőséget, hogy egy hirdetőt tegyünk közzé az Uj Keletben. „Komoly célból” levelezni kívánnak valóságos érzelmű fiatal leányokkal, akik kölcsönös megtetszés esetén hajlandók volnának Erec Jisraelebe vándorolni. Mi meg gondoltuk a dolgot, nem adjuk le az apróhirdetést, legalább is nem az apróhirdetés rovatban. Álljon inkább itt az egész rövid levél szóról-szóra, így bizonyára többen fogják olvasni és a szép zsidó leányok közül több levélíró akad.

„Az Uj Kelet tekintetes szerkesztőségének. Nagyon kérjük, hogy b. lapjában a következő apróhirdetést elhelyezni sziveskedjék:

Palesztinában jól elhelyezkedett három fiatalember komoly szándékkal levelezni óhajt vallásos zsidó leányokkal, akik Palesztinába kíváncsiak lennének. Fényképes leveleket a következő címre kérjük: „Sósanna”, postarésztelente Tel-Aviv, Palesztina.”

Nos, mi eleget tettünk a három fiatalember kérésének és föl hívásukat közzétettük. Magunk részére azonban egyiket tanulságot kénytelenek vagyunk levonni a levélből. Mindenekelőtt azt,

hogy Zsidóország többek között alighanem abban is különbözik a kulturálatlanságtól, hogy ott több a férfi mint a nő. Egyébként nem tudnók megérteni, hogy a három, derék és jól elhelyezkedett fiatalember miért keres magának feleséget (mert hiszen, ugye erről van szó?) külföldön. Lehet ugyan, hogy tiszta nemzeti lelkesedés vezeti őket, amennyiben így akarnak a maguk személyében is hozzájárulni, hogy a zsidó bevándorlás mentől nagyobb legyen Palesztinában. A második tanulság abban a szerényen meghuzódó megállapításban van, hogy „három jól elhelyezkedett” fiatalemberről van szó. Ugy látszik az épülő Zsidóországban a munka megtalálja a maga becsületes ellenértékét. De a legfontosabb és legnagyobb tanulság abban van, ami hiányzik a levélből. Mert arról említést tesz az irás, hogy az illető hölgyek vallásosak legyenek. A három derék ifjú zsidó alighanem arra is sulyt helyez, hogy a bájós levelezni hajlandók lehetőleg szépek legyenek. Egyébként nem kérnének fényképet. De egy szóval sem említi a levél, hogy a megkeresők — hozományra is reflektálnak. Ugy látszik ez nem fontos Palesztinában. Istenem, milyen társadalom fog abban az országban kifejlődni, ahol a házasság előfeltétele nem a nő hozománya, hanem a vallásos érzés és a tekti-lelki szépség. Mégis csak más lesz a mi Zsidóországunk, mint a többi ország. A nagy politikusok pedig csak hadd vitázzanak egymással, birkózzanak el egymástól itt egy paragrafust, ott egy klauzulát: az élet megállás nélkül megy a maga útján, a fejlődés irányába. A három fiatalember először „jól elhelyezkednek”, aztán hozzák maguk után feleségüket, zsidó leányokat, vallásosokat, szépeket és ez százszor és ezerszer így ismétlődik. Mire a politikusi világja véget ér, Palesztina zsidó lakossággal megtelt Zsidóország lesz, jól elhelyezett zsidó férfikkal, szépséges zsidó asszonyokkal — és akkor aztán nagyot nézhetnek a politikusok: hát érdemes volt vitakozni?

A három tel-avivi fiatalember levelet szivesen közöltük. A tel-avivi poatahivatal pedig ne csodálkozzon, ha a legközelebbi napok során egyszerre csak nagyon meg fognak szaporodni a posterestante levelek. Mert különös csudaország ez a mi Zsidóországunk. Aki oda ki akar menni, annak erősnek, jámbornak és szépeknek kell len-

nie. Ha szegény, az nem baj. És istenem, a mi galutnépünkben annyi fiatal leány van, szegények, jámborak és szépek, — szépek.

IRODALOM

**Az oroszországi zsidó irodalom
Az odesszai Dvir kiadóvállalatot létesít Berlinben**

Az Uj Kelet berlini munkatársától

Legutóbb több oroszországi zsidó író érkezett Berlinbe. Köztük Bialik, Drujanov és Kleinmann. Ezek az írók Berlinben telepednek meg, ahol jiddisnyelvű kiadóvállalatot alapítanak. A kiadóvállalat létesítéséhez szükséges tőke egy részével már rendelkeznek, kéziratokkal pedig bőségesen el vannak látva, mert rendkívül sok értékes írást hoztak magukkal. Ezek az írók az odesszai Dvir könyvkiadóvállalatnál heverték. Kiadásra nem kerülhettek, mert a nyomdatechnika Oroszországban súlyos nehézségekkel küzd. A legkíváltságos oroszországi zsidó írók, bár az elmúlt években is termékeny volt a zsidó irodalom, nem kerülhettek a nyilvánosság elé. Az odesszai Dvir szivesen bocsátotta Bialik és Drujanov rendelkezésére kézirat-fölöslegét, hogy így az oroszországi zsidó írók legszebb alkotásai végre a közönség elé juthassanak.

A könyvek megjelenését főként a papírhány és a leromlott technikai eszközök akadályozták meg. A zsidók: magánosok és egyletek a legnagyobb áldozatokat hozták, hogy a zsidó kultúra, a zsidó irodalom és művészet fejlődhessen. A Dvir, amelynek Bialik, Drujanov és Kleinmann megalapítói voltak, több rendkívül értékes írást adott ki, munkáját azonban főleg kéziratok gyűjtésére fordította. Anyagi eszközökben nem volt hiány, mert sokan voltak olyanok, akik a zsidó kultúraért minden anyagi áldozatot meghoztak. Erre jellemző, hogy a vállalat fennállása óta több mint százmillió rubelt fizetett ki írói honoráriumokban. Így sikerült kétezereztől ötvenig értékes kéziratot megszerezni.

Bialik és Drujanov most az odesszai

szai Dvir munkaprogramja alapján kiadóvállalatot fog alapítani Berlinben. Ez a kiadóvállalat adja majd ki azokat a kéziratokat, amelyeket az oroszországi zsidó írók írásából magukkal hoztak. Elsőnek Ben Gabirol középkori zsidó költő összegyűjtött munkáit adják ki hat kötetben. Azután kerül a sor egy technikai szótárra. Kiadják a „Tréfák könyve”-t, amelyben a legbájosabb zsidó népmeséket gyűjtik össze. Rendkívül érdekesnek ígérkezik az oroszországi zsidó írók lexikonja. Ebben a zsidó reneszánsz óta az összes zsidó költők adatait összegyűjtik.

F. I.

* **Thomas Mann: Rede und Antwort.** (S. Fischer Verlag, Berlin.) Ezzel a kötettel vezeti be a berlini kiadó Thomas Mann összegyűjtött munkáit. A könyvben nincsenek nagy elgondolások és nincsen meg benne az a nagy erő, amely Thomas Mannt jellemzi. Thomas Manntól csak a gondolatok finomságát lehet megtalálni benne. Mindenesetre érdekes írások, felragyogó csillogásokkal, de különösebb mélységek nélkül.

* **Knut Hamsun összegyűjtött munkái.** (Albert Langen Verlag, München.) Knut Hamsun az északi élet nyomasztó megrajzolójának összegyűjtött munkái jelennek meg most német nyelven. Knut Hamsun a szabad élet, a vándorlás, a nagy szenvedélyek és a kis életfinomságok megírója. Összegyűjtött munkáiban természetesen helyet foglalnak leghatalmasabb alkotásai: a Pán, A nomád, A vadász és a Glahn hadnagya.

* **Béla Balázs: Sieben Märchen.** (Rikola Verlag, Wien.) Balázs Béla hét meséjét adja ez a csinos kiállítás kötet. Érdekes írások, emberi érzések emberi mélységek vannak bennük. A német lapok is a legnagyobb elismeréssel írják Balázs Béláról, akinek a könyve Móricz Zsigmond és Révész Béla után érte el a legnagyobb sikert Németországban.

Beérkezett könyvek.

- Kassák Lajos: Világnyám. Verseskönyv (Bán-Verlag, Wien.)
- Kassák Lajos: Novelláskönyv 1914-1922. (Bán-Verlag, Wien)
- Kádár Imre: Az idegen katoná. (Lapkiadó, Kolozsvár.)
- Dr. Hollós József: A tudóvész gyógyítása. (Libelli-Verlag, Wien)
- Balázs Béla: Isten tenyerén. Regény. (Lapkiadó, Kolozsvár.)
- Lesznai Anna: Eltévett titániák. Versek. (Libelli-Verlag, Wien.)

AZ ÁLOMTELEPES

Irja Kaczér Illés
S. Babel fia

Tel-Chalóm, csatornaépítés

Olyan hihetetlen ez itt, van perc, hogy el se hiszem. Ha lehunyam a szememet, hallom a szerszámjaik zaját: itt vannak. De ha kinyitom a szememet és nézem őket: lehetséges? Ilyeska a szibériai hóba volt süppedve, Ezékiel a Fokföld homokjába, Aron a lengyel mocsárba; Zebulon német kikötő zürzavara fogta, a három amazont Moszkva és Pétervár, a két Songot Kalifornia sok aranyesodás véletlenje. Észak és dél, nyugat és kelet, északnyugat és délkelet — milyen hatalom parancsolt a szélrózsának, hogy bimbóba szorítsa szirmai, holott évezrek bontották széjjel? Milyen forgószél sodorta egyívé az ellentétes tájakat? Hallom néha, hogy szól ember a társához és nem értem, mert angolul szól vagy oroszul, litvánul vagy németül, a lengyelek vagy a spanyolok nyelvén. Szédülök. Mely időben élek? Vagy nem időben, időtlenben? Almodom? Vagy a fatamorgana reszket a rekkenésben? Ez itt az időtorony, a bábeli, amely szétszórta a szélrózsába fiait. A fiak hazatértek, a bábeli fogságból a bábeli toronyhoz, elhozták az ő hetven nyelvüket. De most nem lesz több zürzavar, mert eszükbejutott az első nyelvük is. Folytathatják az abbahagyott építést, fel az égig... Meg fogják ostromolni az eget, lehozzák rejtekéből a kezdet és a teremtés rejtélyét: a föld kietlen volt és pusztá, de az akarat azt mondta: „legyen!” és a

kietlen kivirult. Megtörölöm izzadt homlokomat és nézek fel az égbe. Hol van délibáb? Nagy rózsálló vizimadarak usznak felettünk a derűben; kősa sereg. A lábukat elnyújtják maguk alatt, hosszú megtört esőrékkel furják a levegőt. Flamingók. Honnan tudom, hogy flamingók? Mondja valaki? Drohobicei Nachmen görnyed mögöttem, nagy pogromkással a lapockája alatt. Hallgatag ember, most se szól. Oldalt tölem Ilyeska dolgozik, beszél hozzám, de nem a madarakról, a munkáról. Még négy vagy öt megfeszült nap és végeztünk. Egyszer elemáll és azt kérdi tőlem: „Tanultál te mérestant, Jisáj?” „Soha,” felelem. „Akkor hogy tudad, hogy ez a legalkalmasabb buéka?” „Csak úgy kineztem magannak.” „Jó ösztönöd volt, innen az egész völgy vízhez jut.” Elhallgat, belevágja csákányát a zsiros tőzegbe, dolgozik, felkapaszkodik a töltésre, végignéz a vízen s ezt mondja: „Ha nem volna ez itt olyan végeláthatatlan, azt hinném, az apánk vízgyűjtő medencéje volt, hogy az eső évszakot felfogják vele.” Ilyeska köztünk a legtanultabb. Orvos. Szines ingei vannak, sose veti le, a legforróbb munka közben sem, fel se tűri az ingujját. Borotvált arcú éles, a szeme is éles, a halántéka magas, orra csontos, akihez beszél, magán érzi ezt az arcot, ha rá se néz. Most furesa plántákról mesél, fáról, bozótrol, amiket könyvben olvasott. Ha levezettük a lápot, eukaliptusz-erdőt ültetünk, az kiszáritja a megmaradt ingóványt és egész Tel-Chalóm szebb lesz, ifjabb és egészségesebb. Megkérdem tőle, mit tud a rizs-

ről. Elgondolkozik. „Azt hiszem ez a föld nem kedveli a rizst.” Aztán, talán mert látja, hogy a szakálamba esik a szemem, próbál kiemelni a csüggédből, „Azért szép tőled Jisáj, hogy mégis rizst vetettél. Kezdeni kell. Majd meglátjuk.” Az amazonok is sokat tudhatnak, egyetemről kerültek ide. Tőlük is meg lehetne kérdezni. Eh, nem, ezek itt rejtegetik a tudásukat. Talán szegyelik is. Filozófiát tanultak, minek az itt? Egy becsavagyuk van, hogy úgy lendítsék a csákányt, mint mi férfiak. És lendítik úgy, erősebben is néha. Ez a vékony Iza izmosabb, mint kivi Zriel. Bászje Aronon is tultesz. Dinjuska letesz néha a nehéz csákányt, lapátot vesz, ő majd hányni fogja a földet. Dinjuska a leggyengébb. Mindannyian mosolygunk, de nem olyan fölünyesen, mint a két leány, mert már mind szeretjük a gyenge Dinjuskát. Zebulon köhéscel, Alfieri kiegyenesedik, az ifjabb Song a szakálát simitgatja. Aron dűnyög valamit. A litván kimereszi a felszemét és azt mondja: csak dolgozzon Dinjuska ásóval, ő majd elvágja helyette is, ahol csákánnyal kell. Dinjuska megsértődik, csakazértis a csákányt veszi. Area, a sétődöttségtől, az erőlködéstől vagy a forróságtól? Vagy most fehér gyoleszubbonyában, mint egy felröppenő flamingó a napon. A három leány közönyt esküdött a férfiak ellen. Még odakünn. Ezért hívják amazonoknak. Semmiről nem akarnak tudni, csak a földről. A telepről. Az ő külön álomtelepükről. Lenn fekszik a mélysikon, valamivel magasabban, mint az én telepem. Szabályos zöld-barna csikjai idénznek... a rend és a szigor. Eza so-

vány Iza, nyakravágott fekete hajával merő dac, vidám szomorúság. Ugy mosolyog, mintha sirni akarna. Egy mosolygó hosszukás könnyesepp ő, amint a szemről leperog. Mennyi forróságot szorit magába! Bászje erős és nyugodt, Dinjuska gyermek, de Iza a szenvedő amazon. Mit takargat és mit szenved? Ugy rémlik néha, mintha testvére volna Ilyieskának. Hasonlítanak. De Ilyieska nyiltabb. Iza egy bezárt virág. Hogy be tudja harapni a száját! Mintha harag volna köztük. Ilyieskának mély férfihangja van, valami lágy olajos szinezettel, olyan, mint a keserümanduláé. Azt hinné az ember, a leány felé ez a keserűség. Es Iza esupa komor szomorúság, ha ránéz. Most, hogy Ilyieska felment a töltésre és elhaladt mellette, két haránt-ránc szaladt fel a szeme közül a homlokára s a kezében megcsuklott a csákány. Ki érti ezt? A forróság egyre sürűbb, már-már elviselhetetlen. Az árok se hűvösít. Már szája van délnek is, tikkasztó szelek jönnek rajta át. Még mi tetézzük is a fulladást: a töltés partján tüzet rakunk tőzezből. Csakugy serceg, mintha zsír égne. Ilyieska rendelte a tüzet a szunyogok ellen. Néha látni, amint a lápból, mint a fekete gőz, emelkedik a szunyogfelhő, jön felénk, összecsap a tüzünk felhőjével, felbomlik és visszaönglik. „Órizkedjete a szunyogtól, mondja Ilyieska, ő a ti legnagyobb ellenségeitek.” Ezékiel a tőzegért lelkesedik. „Kines!” Hogy villog a szeme! Mosolyognom kell: valaha gyémántot hajszolt a fokföldi homokban, amikor azt mondta: „Kines”, mintha kicisit arra a kinesre gondolna. Mert hozzáteszi: „Ez mindennél többet ér.”

KÖZGAZDASÁG

Románia felbontotta a konvencionális vám szerződészhát

Az Uj Kelet tudósítójától

A megnagyobbodott Románia kereskedelmi viszonya a többi államokkal oly lényegesen megváltozott, hogy a kölcsönös árucseré lebonnyolítását új alapokon kell szabályozni. Régebben ez a viszony meglehetősen rendezetlen volt, amit az is bizonyít, hogy Románia legjobb barátja, Franciaország sem volt vám szerződéses viszonyban Romániával, ugyancsak Olaszország sem, noha a két országnak számtalan terméke volt, melyet Romániával nyersanyag fejében kicserélhetett. Románia külkereskedelmét ma is a régi tarifaszabályozás szerint bonyolítja le, melyet egy évi felmondással tíz esztendőre kötött Angliával, Belgiummal, Szerbiával, Svájcjal, Hollandiával, Svéd- és Norvégországgal, Dániával, Spanyolországgal és az Amerikai Egyesült Államokkal.

Jellemző, hogy a régi tarifa szerint kevés külföldi elsőrendű szükségleti cikk esik kedvezményes behozatali vám alá, hogy a külön díjszabást nem is veszik tekintetbe. A konvencionális vám szerződések közül Anglia és Belgium szerződése ez év április tizedikén jár le. A többi állammal fennálló szerződéses és általános tarifát az egyik legutóbbi minisztertanács felmondotta, mert belátta, hogy az ország területi változása és megnövekedett szükséglete más, jobb egyezményeket kíván. Románia fokozatos ipari fejlődése, kiterjedt mezőgazdasága és megsokszorozódott gazdasági lehetőségei azt kívánják meg, hogy számban és mennyiségben meggyarapodott exporttermékeit a külföldi piacokon megfelelően értékesíthesse és ezzel szemben azokat a cikkeket, melyekre az ország gazdasági életének továbbfejlesztésére okvetlen szükség van, olcsóbban szerezhesse meg.

A minisztertanács határozat szerint a felmondott kedvezményes vám szerződések 1923 január elsejéig maradnak érvényben. E határidőn belül azoknak az államoknak, amelyek gazdasági érintkezést akarnak fentartani Romániával, új

szerződéseket kell kötniök. Az új konvencionális vám szerződések alapját az 1921 július elsején életbelépett általános és szerződéses vámtarifa fogja képezni, melyhez a változott viszonyoknak megfelelő klauzulákat fognak szerkeszteni. Precízítani fogják az egyes államokkal kötött szerződésekben, mely cikkek azok, melyekre Romániának szüksége van és amelyeket az ország külföldön akar értékesíteni, hogy azokat vámkedvezményben részesítsék. Az új szerződésekben továbbra is fentartják a legnagyobb kedvezményesség elvét, vagyis ha Románia valamely iparcikk konvencionális vámdíját Angliával például ötven leiben állapítja meg, akkor Románia más országokkal csak oly értelemben köthet kedvezményes vám szerződést ugyanarra a cikkre, hogy az hasonló kedvezményben részesül. Az esetleges megállapodások, melyek az illető árucikk vámját magasabban állapítják meg, önmaguktól módosulnak, hogy az illető cikk vámdíja minden országgal szemben ugyanaz legyen.

Az új román vámtarifa alapján ezideig még nem kötöttek szerződést. Csehszlovákiával, mellyel Románia nemcsak politikai, hanem szorosabb gazdasági összeköttetést akar, most folynak a kedvezményes vámtarifa megállapítására vonatkozó tárgyalások, a lengyel-román gazdasági egyezmény, mely ezt a kérdést is szabályozza, most van ratifikálás alatt.

Bukaresti távirat szerint az iparügyi miniszteriummal kapcsolatba alakított új kiviteli bizottság ma összeült, hogy az új kiviteli szabályzatot megtárgyalja.

Belföld

Redukált üzemmel dolgoznak a resinai vasgyárak. A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara beadvánnyal fordult az iparügyi miniszteriumhoz s azt panasolja, hogy a Resicai Vasgyárak és Uradalmak R. T. redukált üzemmel kénytelen dolgozni, mert a CFR. ócskavaskészletét, melyet a gyár már régebben lekötött s amelynek gyors szállítására a vasut kötelezte magát, még mindig nem kapta meg. A rész-

leges üzembeszünetelés miatt a gyár a megrendeléseket csak négy-öt hónap alatt tudja teljesíteni. Különösen súlyos ez a helyzet most, tavasz előtt, mert a megrendelt mezőgazdasági gépeket nem tudják kellő időre előállítani s így az ország ezidei termésével a kényszerült üzembeszünetelés csak kárára van. Emellett a kereskedők raktárai teljesen üresek, rudvas, abrone-, lémez és kisebb gazdasági szerszámok egyáltalán nincsenek s így az ország iparát az a veszély fenyegeti, hogy a külföld exportáruval fogja elárasztani Romániát. A memorandum kéri a minisztert, hogy utásítsa a CFR-t a vaskészletek mielőbbi leszállítására s a szükséges vagonokat becsássa a resinai vasgyárak rendelkezésére.

Meghosszabbítják a cigarettapapír és hüvely árusítási határidejét. A kolozsvári monopóliumigazgatóságtól kapott információ alapján a kereskedelmi kamara értesíti a kereskedőket, hogy a cigarettapapír és hüvely árusítási határidejét meghosszabbították. A kormányrendelet már meg is érkezett Kolozsvárra, de amíg a monopóliumigazgatóság tájékoztató rendelete meg nem jelenik, addig a régi cigarettapapírt és hüvelyeket árusítani nem lehet.

Megszűnt a román papírkrízis. Bukarestből az elhárított újságpapír válságról még a következőket jelentik: A kereskedelmi miniszteriumból kiküldött vizsgálóbizottság megállapította, hogy azon a napon, amikor a papírgyárak bejelentették, hogy nem tudják az újságok papírszükségletét fedezni, a gyárakban még 7-10 napra való nyersanyag állott rendelkezésre. A 7-10 nap alatt a szükséges nyersanyag beszerezhető volt, ami meg is történt. Ma a gyárak tekintélyes nyersanyag tartalék fölért rendelkeznek s ezzel a papír válság, mely lényegileg nem is létezett, elhárult.

Külön kocsi a petrozsényi szén részére. A CFR. igazgatósága — mint Bukarestből jelentik — külön teherkocsikat bocsát a petrozsényi bányá rendelkezésére a CFR-nek szállítandó szén további-tására.

Iparfejlesztési kedvezményt nyertek: Schmidt testvérek téglagyár Tarangeni, Brassó megye és Brassói Téglá Kerámia gyár.

Megnyílt a galaci vasúti állomás. A CFR. vezérigazgatósága közli, hogy a néhány hét előtt blokált galaci pályaudvar újból megnyílt a forgalom számára. Intézkedések történtek, hogy a jövőben a pályaudvar blokálsa ne ismétlődhesék meg.

Huszonhatedikén jelenik meg az új export-rendelet. Bukarestből jelentik: Az import-export-rendelet kidolgozásával megbízott bizottság munkáját már bevégezte. A rendelet holnap jelenik meg a hivatalos lapban és 27-én fog érvénybe lépni.

Kivittek Konstancán át: Törökországba 50 ökröt, 13.130 bárányt, 2353 kg. kaskavált 366.675 kg. árpát, 149.945 kg. tengerit és 15.590 kg. aszalt szilvát. Olaszországba 3 millió 470 ezer kgr. petróleumot az Astra Romana.

Külföld

Külföldi áru piac február 23-án. Marseilles: rizs 100 kg. 75 frank. Le-Havre: gyapotfonál 50 kg. 247 frank, kávé 50 kg. 154-50. Páris: cukor 100 kg. 150 frank, Newyork: ezüst unciája 64 1/8 cents. London: kaucuk kg.-ja 8 1/4 dinár, arany unciája 94-9, ezüst 33 1/8 dinár, réz 1016 kg., 59-1-3, ólom 19-10, cink 24-7-6.

Emelik a német vasúti tarifát. Berlinből jelentik, hogy a német államvasutak igazgatósága a vasúti tarifák általános emelését határozta el. Március elsőjétől kezdve a személy- és a teheráru viteldíját 20 százalékkal fogják felemelni. Az emelés a nemrégben eszközölt fizetésjavítások tették szükségessé, melyeket az államvasutak egész személyzetének megszavaztak.

Valutapiac

Páris, febr. 23. Bukarest 875, Berlin 576, Prága 19—, Bécs —025, Newyork 1991-50, Brüsszel — London 4813-50, Amsterdam —, Milánó 55 1/8, Zürich 213-50, Budapest —.

Prága, febr. 23. Lei —, dinár 78—, márka 2762-50, leva 3825—, svájci frank 1205—, norvég kor. 545, dán kor. 1176—, svéd kor. —, líra 307—, fr. frank —, font sterling —, dollár 5950—, osztr. kor. 93—, hol. for. 2396, lengy. márka 150—, magy. korona 825—.

Berlin, február 23. Lei eff. 163-25, Krisztiania 3675—, Kopenhága 4530, Stockholm 5712-50, Helsingfors. Róma 1084, London 946, Newyork 215—, Páris 1970—, Zürich 4220—, Madrid —, Bécs 445, Prága 380—, Budapest 3140, Amsterdam —, Bruxelles —.

Zürich, febr. 23. Bukarest —, Berlin 241—, Amsterdam —, Newyork 510, London 2253, Páris 4670, Milánó 2570—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 915—, Budapest 72-50, Zágráb 157-50, Varsó 14 Bécs 11, osztr. kor. 9.

Budapest, febr. 27. Lei 518—, Napoleon 2635, font sterling 3055, leva —, dollár 691—, francia frank 6275—, márka 335—, líra 37-25, osztr. kor. 11 1/8—, rubel 51—, szokol 1244—, svájci frank —, dinár 840—, lengyel márka 1875.

Értem: annál is. Az öregebb Song, a kaliforniai, ráhagyja: „Bizony, arnyat ér ez.” Az ifjabb Song már a kisvasutat fűti, ami végigrobbog a telehálói völgyön. Alfieri ráemeli olajbarna arcát és ezt mondja. „Amig a te kisvasutat befut, jóegykét ebédet főz evvel Penina. Az eukaliptusz, amit Ilyicska ültet, még nem ad tüzfát.” Beráchára gondolkodok, aki a Mákoskalácsról hozza haza nagy ügyvel-bajjal a főzéshez való rózsét, hogy fog örülni, ha zsákszám hordom neki a tőzeget. Kár, hogy nincs itt a zsák. Ha Cippora hozza az ebédet, megmondom neki, hozza ki estére.

Az ebéd. Nem eibereleves. Nincs értelme délben, majd este otthon az asztalnál, ahol asszony ül és gyerek, ott eszem tányérból, kanállal. Itt csak hűsítés kell és erősítés. Cippora lehozza a kecskéket a hegyről, hoz egy bögrét meg egy darab ár-pakenyert: frissen fejt kecsketej az ebéd. Ruben is jön, Ezékiel fia, három öccsével és a laposzarvu angorával. Nachmen kislánya, Naómi a juhait tereli. Zriel négy gyereke és az idősebb Song kiesinyei, mert az ifjabbnak nincs gyereke s a többinek, Alfierit kivéve, asszonya sincs. De hozzák a amazonok kecskéit is, mert most nincs aki vigyázzon rájuk, Ilyicska tehenét, Zebulon két vaskos-farkuját. Alfieri fejőjét maga Penina tereli, a szépasszony. Hahó! itt az ebéd lejött a domboldalról, hagyja mindenki a munkáját abba. Ülünk a földön, harapjuk a barna kenyeret és szüresőjük hozzá az illatos tejet: bennevan a telehalomi halmok jószaga és kövér édessége.

Amikor a nyáj elvonul, vidult erővel fogunk új dologhoz. Köveket zuzunk, nádat csomózunk s a vízi-

bokrokról vagdossuk a vesszőt. Hordjuk a követ — milyen jó, hogy sziklát rejtenek a buckák! — és hordjuk a tőzegtörmelékét az árok két végéhez. Gátat építünk. A lányok kévésen hozzák a sást.

Most Zebulon a leghetykébb. Ugy dobálja köpeős vállára a sziklát, mintha csak málna volna. Senkinek sincs ilyen biztos fogása és senkise bír akkora súlyokat, mint ő. Tudja, hogy csodáljuk, vörös bajszába nevet s amikor már úgy meg van rakodva, mint a teve, még odaszól Zrielnek, hogy ezt Dinjuska is hallja: „Na Zriel, még ezt a kavicsot is tedd a pupomra, ha bírod.”

Csodálatos ez a zsilipépítés! Egyikünk sem ért hozzá, de azért tudjuk. Ha egy ember csinálná, rossz volna, de így együtt jó lesz. Még megvan a természetes gát a mocsár és az átszelt halom között, de keveset kellene ásni, hogy keresztülzuduljon a víz az árkon, le a völgybe. De most még nem szabad. Ácsolnunk kell néhány gerendát vizzárónak, a csatorna két szájára, hogy szabályozza az átfolyó víztömeget. Ki tudja talán egy tenger pihen ebben a végtelen medencében, nem szabad vigyázatlannak lennünk, amikor kifordítjuk.

Méretegem szemmel az irányt, merre veszi utját, ha megindítjuk. Csatornát még nem ásunk, csak engedjük, hogy egy ér átszivárogon a zsilipen. Ahol medret keres, ott lesz a csatorna. Ha sekély a meder, mindenki mélyítheti a magáét. A két kaliforniai földjén fog keresztülfolyni, Zrielén, Alfieri és Zebulon telepe mellett. A két testvér gabonát vetett, Zriel kukoricát, Alfieri búzát, Zebulon szeszamot. En rizst!

Ha lekanyarog a mélyiskra, az amazonokhoz ér a víz, azután hozzám. Ok veteményeztek. Nachmen, Aron és a litván telepe baloldalt van, kiesik az utból, mielőtt odamenne az ér, fordulnia kell, hogy neki-szaladjon a folyónak. Ha a felső buckát szeltük volna át, akkor igen. Nagyobb munka lett volna, de úgy kellett volna kezdeni. Fáj ez nekem, mintha beesaptam volna őket. Rájuk se merek nézni. Hogy sir az a kifolyt félszem! Hogy vádol Aron testén a seb és a széles pogramkés Nachmen lapockája alatt. A vér is, amit az ő erük csurgatott, mások vetését termékenyítette. Ez az ér itt első sorban az övék. Majd vájunk medret és elvezetjük hozzájuk is. Ilyicska telepe is arra van. Ezikielé is. Minden dolgozó testvérünknek egyformán juttatunk az áhitott nedvességéből.

Milyen jó dolgozni! Milyen jó érezni a fáradtságot! Kéj ez a fáradtság. Szabadság. A felszabadulás. Emberek vagyunk itt mind, eddig csak üldözöttek voltunk. A világ eselédei és bábu: velünk játszottak a kegyetlen gyerekek. Kifordították vérzö beleinket... Mielőtt az est lehullana, mert itt egyszerre hull le, mint a záporosó, valamelyik munkazugból dűnyögés érkezik. Ki dűnyög? A felszemű litván? A kaliforniai testvér? Aron? Vagy a leányok közül valaki? Nem, ez férfihang. Nachmen dűnyög. A hallgatag szatócs, aki annyit fecsegett azelőtt, amíg a kés be nem szaladt a lapockái közé. Valami zsoldárt dűnyög. Évezredes verset, szlavosan bánatos gettóénekekkel. Szombatesti dal, ki tudja? Én nem tudom, de Zriel tudja. Ő is dűnyög. Aron

pedzi már, a litván is vele-beledűnyög. Belülről már én is danolom. Finom kristályhangján Iza is dudorász. S a keserűs mandulhang is, Ilyicska. Dinjuska is dudol és Zebulon meg az ifju Song. Ezékiel homokusan, Alfieri forrón, Baszje szélesen. Az idősb kaliforniai magasán. Mind nekibátorodunk és izmosítjuk a hangot. És visszük feljebb. Aztán szöktetjük a szomorgót, ahol hajlik. S a dal szöki, mint gazella a hegyeken. Zriel is felszöki, leteszi a csákányt, a szakálába turja a felkezt, a másik felét a homlokára tapasztja, danol, danol, szabadon és mámorral, mint egy chászid a szombat és a tóra örömén. Nachmen is felszabadul. Aron és a litván: kiharsogják magukból a munka-megelégedés mámorát. Alfieri fuvolás fejhanggal, a lányok fenhangan. Mindannyian fenhangan. Zriel a vállára csap a litvának és táncol. Csakugy lobognak a tincsei, mert vad kecskétáncol táncol. Aron megragadja a litvánt, a litván is táncol. Nachmen közéjük megy és táncol. Már Zebulon is táncol, már a borotvált Ilyicska is. Magam is táncolok. Más tánc ez, mint a gyerekek kortánc, ez a felnőtt gyerekek-tánc. Van benne szépség? Talán csak vadság és ek-sztázis. A sovány Iza is táncol, Dinjuska is, Baszje is, a fokföldi, a két kaliforniai, s a szalás Alfieri. És odafenn a csillagok. Mert a csillagok már néznek le az égről és velünk táncolnak. Tán danolnak is, hogy így összekerültünk testvérek, hogy egymás mellett dolgozunk és holnapra vagy holnaputánra készen a munka és előtti a földet a nedvesség, mint verejték a testet.

Szombat d. előad. sével. Ková. Szombat es. Hdik helya. Előa. ajtók. Vasárnap. dons. Vasárnap hely. Hétfő: Kék. Rend. szán. Kedd: Rom. tanu. hely. Előa. ajtók. A másorra. megvá.

A Bál. Vigszinház. lesz a ma. sága. Izga. amely ele. mét. A pr. vezetésé. főszerepét. Ferenc, J. fogja játsz. Gyim.

István p. rüni, a c. játékvál. Szen. próbák S. grandióz. szerda es. Kék. zsef. Ré. Kovács K. mazur lé.

Apol. szerü am. roit assz. Brady. S. megszeré. kedves l. reán, v. mikor az. vele oly. csak egy. tört sziv. meg, m. ból vissz. Egy. nap, Mul. szerepbe. galnasan. nerü, ni. misztiku. ténét ne. tán kuda. relem. Urá.

mas Rav. fut, egy. nem is v. tóly a v. tóly háza. Vasárna. mája, A. regénye.

Fejelés. Kiadó. Hirdetés.

Ac.

párisi. nak fa.

C.

Sta.

Tung. Villan. R. T. Kóm. utca. Telef.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat d. u.: Csikós. (Kilencedik ifjúsági előadás. Szentgyörgyi István föllépésével. Igen olesó helyárrakkal. Előadó: Kovács Ferenc tanár.)

Szombat este: Szécsényi borbély. (Kolbay Ildikó föllépése betegsége után. Operahelyárrakkal. Napibérlet 103. szám. C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Vasárnap d. u.: Szerencsetánc. (Operettjondóság, 10-odszer. Olesó helyárrakkal.)

Vasárnap este: Gyimesi vadvirág. (Rendes helyárrakkal. Napibérlet 104. szám. D.)

Hétfő: Kék mazur. (Operettjondóság, 7-edszer. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 105. szám. A.)

Kedd: Romeo és Julia. (Operarepriz. Uj bemutatással s uj szereposztással. Operahelyárrakkal. Operabérlet 15. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

A műsorra tüzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

A Bálvány. Földes Imre új darabja, a Vígsházban óriási sikert aratott Bálvány a legúj magyar színház legközelebbi újdonsága. Izgalmas, misztikus eseményű darab, amely elejétől végig leköti a közönség figyelmét. A próbák során folytak az igazgató vezetés mellett a Bálvány-ból, amelynek főszerepét Poór Lili, Izsáky Margit, Táray Ferenc, Janovics Jenő és Forgács Sándor fogja játszani.

Gyimesi vadvirág. Vasárnap este Géczy István pompás népszimfonia fog színteremmel, a címszerepben V Hegyi Lili vendégjátékával.

Szentivánéji álom. Sorányon folytak a próbák Shakespeare Szentivánéji álom c. grandiózus mesejátékából, amelynek reprize sorsa estére van tervezve.

Kék mazur. Kolbay Ildikó, Berky József, Réthelyi, Izsó, Leövey, Nagy Gyula, Kovács Kató játsszák a főszerepeket a Kék mazur hétfői esti előadásán.

Apolló mozgóban: Szombaton nagy-sztori amerikai erkölcsdráma. A megvásárolt asszony. Főszerepben a szépséges Alice Brady, Stafford, egy amerikai milliomas megszereti és feleségül veszi Gladys-t, egy kedves hivatalnokleányt. Férje csakhamar redm, visszatér régi zajos mulatságaihoz s mikor az asszonyka kéri, hogy ne bánjon vele oly durván, szemébe vágja, hogy ő csak egy megvásárolt asszony. Gladys megtört szívvel elhagyja. Robert később utána megy, megkéri és a házastársak közé újból visszatér a szeretet és megértés.

Egyetem mozgóban: Szombat, vasárnap, Mulat a sátn. Misztikus filmjáték, főszerepben a kiténő Paul Wegener. Az izgalmasan érdekes történet ép olyan zsáner, mint Wegener másik feltűnő keltő misztikus filmje, A prágai diák, de itt a történet nem végződik olyan tragikus, a sátn kudarcot vall és győz a csodálatos szerelem.

Uránia mozgóban: Szombaton a diadalmas Ravengar filmetikus második fejezete, ut, egyre növekvő érdeklődés mellett ami nem is váratlan, mert e nagyszerű filmrejjel a világ összes nagyobb mozgóban, zsu-folt házak mellett, heteken át került színpadra. Vasárnap Brody Sándor egy megrázó drámája. A nap lovagja, egy újságíró tragikus regénye körül bemutatásra.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r. t.
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint veszi fel a kiadóhivatal

Au Bon Gout
Bárdos Jenő
párisi és bukaresti áruházak lerakatainak farsangi újdonságai megérkeztek
Főtér 4. 12:2

Cégtáblákat
legolcsóbban készíti
JAKAB
Szerda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Tungsram
Villamossági
R. T. Cluj,
Kömálja-
utca 25.
Telefon 201.
1281

A IV. nemzetközi mintavásár Prágában

Igazolványok és felvilágosítások mindenféle tekintetben a **Csehszlovák Köztársaság Konzulátusánál**, Cluj, Str. Juliusz Maniu 32. kaphatók.

1922. évi március hó 12-19-ig lesz megtartva. A romániai látogatók 75%-kal mérsékelt láttaozási illetményekben és a csehszlovák vasutakon 33%-kal mérsékelt utazási díjakban részesülnek. 0000

4313-1

Műköszörüs, késes, műszerész 1285

szakmába vágó munkákat szak-szerint, vállalom szolid és pontos kiszolgálással
Sajzágó Márton
Cluj, Rinizsi-utca 5. (Óvár.)

A Temesvári Gyapjuiipar Rt.
kolozsvári főközlételeben: Caica Victorici (Kossuth Lajos-u.) 24. 1302

Eredeti gyári áron kaphatók: **férfi és női gyapjuszövetek**
Engros és endetail!
Harisnyaáruk engros!

מ צ ו ת (Pászka)

szigoru ortodox felügyelet alatt készítve, kiténő minőségben, nagyban és kicsinyben (vidékiek részére) megrendelhető.

Kivánatra részletes ajánlat szolgáltatunk

Wald Menyhért
pászkasütődjében
Cluj, Str. Vladimirescu 17. (volt Mikos K.-u.)

1323 „Sweitzer“
TEJOLTÓ
1: 10.000 erősségében oltóképes 1/2 kilogram-tól feljebb minden mennyiségben kapható
Dr. Kohn Gyula
gyógyszerárúháza, Cluj, Piata Unirei 7. sz.

Kibirenlék Kolozsvár közvetlen környékén nagyobb gyümölcsöt két-háromszobás lakással, esetleg elcserelném két szobakonyhás, modern városi lakásomat. Közvetítők díjaztatnak. Ajánlatok „Alomtelep“ jelgére a kiadóba kéretnek.

Kötő és horgoló gyapjufonal 40 színben legfinomabb minőségben a napokban megérkezik
SIPOS JENŐ
céghez, Piata Unirei 17.

Metropol kávéházban
négy-szer hetenként **FRITZ THELER** karmester vezénylete alatt salon vonózenekar hangversenyez 1271

Kereskedők figyelmébe!
Cérna DMC CTI (kutyafejű márka gar. 400 yardos)
himző, harang-cérna 30-100-ig
alsószál (Sewing) Aida kötőpamut nagy tételekben érkezett

Landesmann és Weisz
céghez, CLUJ, Uránia-palota az intrai cernagyár erdélyi részéről.
Interurban telefon 9-30.
Postai csomagszállítás utánvétellel.

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essent-cet, míg nálam a legfinomabb **liquer essenziákat** megrendelheti utánvét mellett **75 lei kilogramonkénti árban**
1294 **Glück Henrik**
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74.

A bécsi divat saíson-újdonságai megérkeztek

Női divat különlegességek nagy választékban, szolid árak, finom anyagok 1267

!

Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.

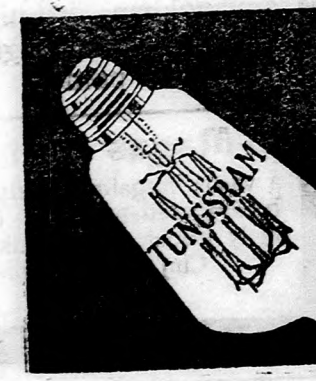
Hölgyek figyelmébe!
Estélyi és utcai ruhákra legújabb divatu arany, ezüst és gyöngyhímzés, mindenféle géphímzések, ajórozás plissirozás és gouvérozás gyorsan és szépen készülnek a
Himző Szalonban
Unió-utca 15., emelet.

Világceikk! Luxor's Coron Blue

Meszeléshez és kéktéshez nélkülözhetetlen angol kocka. 1-a minőség. 1 láda 32 csomag. 16 csomag 1/4 és 16 csom. 1/8-es. 192 drb. 200 let beküldése ellenében postán franco küld a
„LUXOR“ vegyészeti gyár, Cluj,
Telegram: „Luxor“, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedmény. 1295

Nagymennyiségű lámpaúra, cseh táblaú reg, karlsbad porcellán és Dittmar-féle lámpaúra érkezett.
DEUTSCH K. I.
üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság
Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldta-u.) 4.
TELEFON 74.
1311
Pontos és szolid kiszolgálás

TUNGSRAM

Tungsram
Villamossági
R. T. Cluj,
Kömálja-
utca 25.
Telefon 201.
1281

Noll, Schmoll & Comp

— Kis regény —

Irtá: **Solem Alejchem**
(Szabó Imre fordítása) 12

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Az olvasó tapasztalhatta az elmondottak során, hogy Csájdéli nagyon jó ravalló ember volt, eszement jó fiú, aki nem mondott soha nagyokat, nem dicserő — jelentéktelen írők szokása szerint — önmagát, nem páváskodott, mint ahogy izléstelen skriblerok szokták, Csájdéli úgynevezett rendes ember volt, fölfelé nézett. Kint az égre, ahonnan isten jóságát és kegyelmét várta, a szobában pedig a plafonra, ahol a pókot sodálta, mint építési saját házáat a furesa kis teremtes, aki ezután a maga háló-jába akasztja magát, lábbal föl, fejével le és vár és lesi, hogy isten küldjön számára egy kis „pamoszt”.

— A mi Csájdéli — szölt komoly hangon Bronzentoler, mialatt cigarettát sodort — olyan ember, akit isten, a mindenható nagy kincessel áldott meg. Ezt a kincset pedig nem kell féltetni sem víztől, sem tüztől, sem attól, hogy elveszhet, vagy hogy ellopják. Senki nem konkurálhat vele, az ő portékája mindig pénz és a portékája mindig vele van.

Arkadi Schweizer nem tudta magát tovább türtöztetni.

— Miféle árúja, miféle portékája van, — kérde szaporán — gyémántok talán, vagy briliánsok?

Briliánsnál is értékesebb dolgok — szölt Bronzentoler, Csájdéli pedig le-sütötte a szemét — jóval értékeseb-bek. Magyarazza meg nekem, mi a briliáns? Ugy-e, nem egyéb, szépen esiszolt kőnél és csak díszítésre szolgál, divatbábuk öröme. Hiszen, ha ki-megy a divatból, az ember szemét-dombra dobhatja. De Csájdéli barátunk portékája soha nem megy ki a divat-ból. Amíg csak világ a világ, az embere-k nem fogják nélkülözni az ő árúját, Csájdéli isten ajándékozta olyan ajándékkal, ami nem mindenkinek adatott. Amit a szemével meglát...

— Elsanzirozza a kezeivel — ko-tyogott közbe Arkadi. Épen úgy, mint Lajbis nagybátyám. Ennek is az volt a természete, hogy...

— Vagy meghallgat — méltatlan-kodott Bronzentoler — vagy menjen isten hírével Lajbis nagybátyjához.

Schweizer elmélt és úgy ült, mint egy öntött szobor.

— Mondom — folytatta a háziur — amit meglát, azt leírja a kezeivel és isten arany kezekkel ajándékozta meg. Ha nekiül az írások és ír és ír és ír, akkor addig föl sem hagy vele, amíg csak ki nem fogy az anyaga, vagyis amíg ki nem fogy a tentája és a papirosa.

— A két dologban nagy tékozló-jehet — szölt közbe megint Arkadi Schweizer.

— Nem a papir és a tinta fontos, hanem, amit kihoz ezzel a két dolog-gal. Egy kis üveg tentából Csájdéli ezer oldalas könyvet tud kihozni.

— Szükség esetén pedig — szölt ismét a nyugtalan Arkadi — az ember vizet önt a tentába, ahogy a köre-márosok csinálják a borral, ha a má-sodik ünnepnapokra inár kevés van a pincében.

— Kérem — tört ki most már Bronzentoler — zárja el beszéde csap-ját és hallgassa türelmesen végig, hogy Csájdéli barátunk aranyforrás fölött rendelkezik. Látja az ágy alatt a kis ládát? Ez a láda tele van könyveknek való teleírott papírlapokkal. És milyen könyvekkel? Egyik klasszikusabb a másikkal és bátran állíthatom, mert a szerző felolvasta előttem, hogy ha ki-kerülnek a világba és sokan olvassák, meg fogják cukrozni. Egy hibájuk van szegény könyveknek, hogy nincs mivel kinyomatni őket.

— Maguknál művelteknél ezt pénz-hiánynak nevezik: olyan betegség, am-ben én is szenvedek. A doktorok nyel-vén „szébláznak” hívják ezt. Vajjon mennyi pénz kellene a könyvekhez?

— Miért érdeklí ez magát — foly-tatta Bronzentoler — elégedjek meg azzal, ha mondom, hogy pénz az nincs. Csájdéli pedig, mondtam már, rendes ember, nem olyan mint a többi szerző,

aki kimegy a világba és az írása mellé pénzt is szerez...

— Kolduljak? — pattant fel a szerző — inkább meghalnék.

Csájdéli szemei kigyultak, arca ki-pirosodott, a háziur pedig mint jóságos apa becézett gyermekére nézett rá és így folytatta:

— Nagy ember, de szerény ember. Hányszor unszoltam őt, hányszor mon-dom neki, legyen életrevalóbb, de min-den intésem falra hányt borsó. Hány-szor mondtam neki, adjunk ki egy könyvet, szerezzünk vele pár száz ru-belt, azután majd csak tudni fogjuk, hogy mit csináljunk.

— Pár száz rubelt? — szölt Ar-kadi — hát az is valami az ilyen ka-pitalistáknak. Pláne ilyen nagy és biz-tos üzletre, mint amilyen a könyvüzlet.

— Csak ne évődjön — szölt Bron-zentoler bosszusan — mert ki fogom mutatni, milyen nagy marha maga és hogy milyen keveset ért az ilyen dol-gokhoz. Csak szája van, amivel beszél, de értelme egy csöp sines. Mindjárt be is bizonyítom ezt magának. Mindenek-előtt feleljen a kérdésemre Schweizer ur. Ha ön olyan bölcsnek tartja magát, mondja meg hány zsidó létezik?

— Hol? Itt Jehüpeeben? — kérde Arkadi.

— Nem Jehüpeeben, hanem az egész világon.

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sző 3ra 1 lei. — Vastagabb betűvel 2 lei.
Legkisebb apróhirdetés 3ra 10 lei.

Egy forgalmas, teljesen felszerelt mosoda vidéki városban eladó. Érdeklődni az Uj Kelet kiadóhivatalában. 3414-I

Utazó, Erdély és a regát piacain jól be-vezetve, garanciával rendelkezik, divat és textil szakmában esetleg jobb segédi állást is vállal azonnali belépésre. Löwy Samu, Cluj, Kiss-utca 22.

Pianninót bérbé keresek. Cim a ki-adóhivatalban.

Suche ältere, deutsches bonne zu meinen 2 Kinder von 4-8 Jahren, Welcher meine Kinder selbständig erziehen könnte. Grosser Gehalt und gute Behandlung gesichert. Offerte: Kar-dos Jenő Modellgeschäft, Nagybánya. 3397-I

Mindenféle fordítások román, magyar, an-gol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készül-nek. Fölvételi hely Friedmann hírlapiroda.

Becskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank
Működés nagy készlet kizárólag és nagyban, legel-nyebb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket és posta-csomagokban is elküldök. — Jelenlegi talp és becskor 3ra 60-70 lei. — vagantételnél 5 százalékos kedvez-mény. **SAMSON BORGVAR**, Gyulagyár-utca 1 — Gyulagyár raktárban szemben. Telefon gyár 3-86 — lakás 3-87

Pénztár berendezés és stelá-zsík sürgösen eladók
Hosszu-utca 6. szám. 3410-I

Utazó bőrönd és táska
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Feuerstein és Löwi
textil, köitő és rövidáruháza
Cluj,
Strada Regina Maria 12.

Veszek
esetgyártásra
alkalmas

libatollszárazakat

minden mennyiségben. Irásbeli aján-latok mintákkal és pontos ármegje-lőléssel „HERMES” Brassó, Buza-sor 9. szám alá küldendők. 3373-I

LLOYD az előkelő zsidóság talál-kozó helye. Bankettek, la-kodalnak legjobb kivitel-ben és a legújtanosabb Cluj, Mátyás király-ut és Unió-utca sarok 00000000

Megnyit a
„Salon pour Dames”
Calea Regele Ferdinand (Wes-selényi Miklós-u.) 3. I. em. jobbra, ahol a legmodernebb ruhák, kosztümök és köpenyek készülnek.
A t. megrendelő közönség szíves pártfogását kéri: 3412-I
Rosenfeld és Költő

ORT. ÉTTEREM
Rozenzweig Antal, Cluj (Saját ház) Széchenyi-tér 38. — Telefon 4-36.
ספרים האנדלוני שלותים תפילין מוחות ציצית אנרייה קדשטייל
Heber könyvek és rituális cikkek nagy kereskedése viszont eladóknak gyári árban pontosan szállít. 1321

TRISKA J. zongora nagyraktára
Uj zongorák raktáron.
Telefon 419.
elvállalja úgy angol, mint bécsi szerkezetű zongorák megrongált vagy hiányzó alkat-részeinek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendelhető. **Bartha Miklós-utca 14.**

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Xenofen (Szappan-u.)

Fogászati arany ára 22 karátos lemez vagy kivágás-per gram ... Lei 75-
20 karátos torrasztó per gram Lei 68-20
18 " " " " " 81-40
16 " " " " " 54-60
14 " " " " " lemez vonal
vagy kampóhuzal per gram " 47-80
Nemesfém beváltó!
Távíratí cím: Guveacre, Cluj.
2-13 TELEFON 1273 TELEFON 2-13

Hölgyek figyelmébe!
Megnyit! 1284 Megnyit!
SALON DE PARIS
Speciális női fodrász, hajfestő és ma-nikűr terem. Hajfestés a legtermé-szetesebb színekben. Fejmosás, on-dolás, fésülés u. m. történelmi és fantázi éfirizurák, bandacra frizettek, hajfonatok, legszebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 2.

Textiláru
legelőssbb beszerzési-forrása
Fränkel Emánuel és Klein Sámuel
kézműáru nagykereskedőknél
Cluj, Piata Miháru Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286
Krébs János szilgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Rövid, kötött és galenteri nagy-bani raktáromat kiárusítom.
Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház
CLUJ, Strada Regina Maria 13. szám. A többi összes cikkekben március 15-ig 10 százalékos árengedmény. 2174

Paplan, matrac, ágynemű készen és rendelésre legelőssbban 1213
Stern-nél
Cluj,
Bocskai-u. 9. sz. alatt szerezhető be.

Szőrme bundákban és különféle
szőrmékben
nagy választék. Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben vállalunk 1297
S. Eisenstädter & Co.
szücs, szőrmearuháza Cal. Vict. (v. Kossuth L.-u.) 2. Telef. 1-49.

Springer Károly
„Transilvania”
Dental Depot-ja
Cluj, Strada Memorandului 3. Rolozsvar, Unió-utca 3.
Platina-, Paladium-, Wisko- és Diakovis-fogakbav, Pets, Kad-mium, Kautschug, Randolf és Pappirschelbniben.
Leszállított árak:
Nagy raktár az összes fogorvosi anyagokban és műszerekben a legjobb minőségű árukból. Postai pontos szétküldés.
Magas bért fizetek
a város forgalmas helyén 2-3 szo-báért esetleg kisebb üzletteliséggel, mely irodai célokra alkalmas. Spriger, Cluj, Str. Memorandului 3.

Szerkesztős hivatalt és Cluj-Kolozsvár, L. Pop. — Bras
Az Uj Kelet Szerkesztőség Kiadóhivatal Nyomda Héber osztály Zs. N. Sz.
A kéziratok szerkesztésénél dők. Kéziratunk vissza éhetünk
V. évfoly
Nem
Köte h barátainak találják ven Nem komol lyos dolgo Tessék csak mindenfajta Megjutalma len ember ségi választ elnöke. Kim rarchiát. El programot. gyermeteq ilyesmi is század elejé mak után? tatjuk a idegent, ho zadban is t két ember aki kiesett vagy neh gondolkodik ember ma moly több nem veszi mert jól tud két emberről sel se foglal véve marok sége se alaj Az ortodox bizottsága ötvenekből az ötven ot lentette volt így hogy é épenséggel leg, a tulzó nak az ábra idők közep vezényelni a todoxiának
Mi se molyan a d jól tudjuk, ha huszak se. E van a hitkö ki, majd m hitközség t lamit a tulz Hogy szakat dolog robba dóságnak kil relékes több becsüli az é kat, mint a A dési zsina nagykarolyi megfeszített az ortodoxia ványára ez domásul a t meg, mert mindez esa volt, hogy z egyébként ol nyit nyole megtérni. domásul a kok szintata is fontos, a tárja nekik őket szerete nem lehet nyugtalanit községek e Hogy kell-e program? H is kell, a hitközségek vajjon a rab elnöke vagy arravaló, ő nem ő lesz. fejüket Dese